

Finansinspektionens författningssamling

Utgivare: Hans Schedin, Finansinspektionen, Box 7831, 103 98 Stockholm.
Beställningsadress: Fakta Info Direkt, Box 6430, 113 82 Stockholm. Tel. 08-587 671 00, Fax 08-587 671 71.
Prenumerera även per e-post på www.fi.se.
ISSN 1102-7460

FFFS 2001:19

Utkom från trycket
den 21 december 2001

Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag;

beslutade den 10 december 2001.

Finansinspektionen föreskriver¹ följande med stöd av 4–8 §§ förordningen (1995:1600) om årsredovisning i kreditinstitut, värdepappersbolag och försäkringsföretag samt 19 a § förordningen (1992:308) om utländska filialer m.m.

I anslutning till de paragrafindelade föreskrifterna lämnar Finansinspektionen allmänna råd. Dessa följer efter rubriken *Allmänna råd*.

1 kap. Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter tillämpas av kreditinstitut och värdepappersbolag när de upprättar årsredovisning, koncernredovisning, delårsrapport och årsbokslut. Med kreditinstitut avses banker, kreditmarknadsföretag, kreditaktiebolag, finansbolag och hypoteksinstitut. Med kreditinstitut (även förkortat institut) avses i dessa föreskrifter även värdepappersbolag, om inte något annat särskilt föreskrivs.

Bestämmelserna om koncernredovisning i 7 kap. tillämpas även av sådana finansiella holdingföretag som skall tillämpa bestämmelserna om koncernredovisning i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL).

Bestämmelserna i 1–4 och 6 kap. gäller även för filialer till utländska kreditinstitut och värdepappersbolag med hemvist i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) när de upprättar årsbokslut enligt 14 § lagen (1992:160) om utländska filialer jämförd med ÅRKL.

Bestämmelserna i 1–4 kap. gäller dessutom för filialer till utländska kreditinstitut och värdepappersbolag med hemvist i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) när de upprättar årsbokslut enligt 14 § lagen (1992:160) om utländska filialer jämförd med 6 kap. 3 § bokföringslagen (1999:1078). För dessa filialer gäller då även 2 kap. 2 § och 3–5 kap. i ÅRKL, med undantag av hänvisningen till 3 kap. 5 § årsredovisningslagen (1995:1554).

Allmänna råd

Av 1 kap. 1 § andra stycket ÅRKL framgår vilka finansiella holdingföretag som skall tillämpa redovisningsreglerna för kreditinstitut och värdepappersbolag i sin koncernredovisning.

¹ Jfr rådets direktiv 86/635/EEG av den 8 december 1986 om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut (EGT L 372, 31.12.1986, Celex 31986L0635). Bankredovisningsdirektivet (BRD).

Enligt 11 § lagen om utländska filialer (filiallagen) skall en utländsk filial ha egen bokföring. Av 12 § fialiagen framgår bl.a. att filialens räkenskaper skall granskas av en auktoriserad eller godkänd revisor. I 13 § fialiagen anges att en filial till ett företag med hemvist utanför EES skall lämna filialens årsredovisning till registreringsmyndigheten. Av 14 § fialiagen framgår att filialer till företag med hemvist inom EES inte behöver upprätta och lämna årsredovisning. Filialer till utländska företag är däremot alltid skyldiga att upprätta årsbokslut, oavsett om företaget har hemvist inom eller utom EES.

2 § Finansinspektionen beslutar om undantag från dessa föreskrifter om det finns särskilda skäl.

Finansinspektionen beslutar också om undantag från bestämmelserna i 3 kap. 5 § andra stycket årsredovisningslagen (1995:1554, ÅRL) om jämförelsetal för den första års- eller koncernredovisning som upprättas enligt ÅRKL.

2 kap. Allmänna bestämmelser om årsredovisning

Affärsdagsredovisning

1 § Bestämmelserna i 2 och 3 §§ tillämpas på redovisning av transaktioner på penning- och obligationsmarknaden, aktiemarknaden, råvarumarknaden samt valutamarknaden.

Allmänna råd

Inlåning och utlåning samt så kallade äkta repor (jfr 9 §) omfattas inte av reglerna om affärsdagsredovisning.

2 § Sådana transaktioner som avses i 1 § skall redovisas vid den tidpunkt då de väsentliga riskerna och rättigheterna går över från en part till en annan, dvs. normalt dagen för avtalet (affärsdagsredovisning).

I de fall övergången inte bestäms av avtalet, skall affärsdagsredovisning inte tillämpas.

3 § Redovisning enligt 2 § skall tillämpas för avista-, options-, termins- och swap-avtal.

Med avistaavtal avses här avtal med leverans inom:

på penning- och obligationsmarknaden	tre bankdagar,
på aktiemarknaden	tre bankdagar,
på råvarumarknaden	två bankdagar,
på valutamarknaden	två bankdagar.

Övriga avtal utgör options-, termins- eller swapavtal.

Vad som är avistaavtal bestäms för transaktioner på erkända och reglerade utländska marknader i stället av de tidsfrister inom vilka leverans på dessa marknader normalt sker.

Allmänna råd

Reglerna i 2 § innebär att den tillgång eller skuld som ett avistaavtal avser redovisas i balansräkningen vid den tidpunkt då de väsentliga riskerna och rättigheterna gått över från en part till en annan.

För options-, termins- eller swapavtal innebär 2 § att verkliga värdet på sådana avtal behandlas enligt gällande värderingsregler i bokslut från och med affärsdagen.

Nettoredovisning

4 § Av 2 kap. 2 § ÅRKL (jfr 2 kap. 4 § första stycket ÅRL) följer att tillgångar och avsättningar eller skulder som huvudregel skall redovisas brutto, tillgångar för sig och avsättningar eller skulder för sig.

Fordringar och skulder får dock nettoredovisas under förutsättning att det finns

1. en sakrättslig rätt att kvitta förpliktelseerna, och
2. en avsikt att avveckla förpliktelseerna netto eller att avveckla dem samtidigt.

Även sådana fondlikvidfordringar och fondlikvidskulder får nettoredovisas som avser avtal som avvecklas genom betalning mot leverans i en clearingverksamhet enligt 1 kap. 4 § 4 lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet.

Vid redovisning av avistatransaktioner på valutamarknaden enligt 2 § behöver inte avsiktsvillkoret i andra stycket 2 tillämpas.

Allmänna råd

Kravet på en sakrättslig rätt till kvittning innebär att nettoredovisning normalt inte kommer i fråga då institutet har mer än en motpart för olika finansiella tillgångar och skulder. En sakrättslig rätt att kvitta förpliktelser kan följa t.ex. av de regler om avräkning som finns i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument.

Derivatinstrument avräknas och redovisas netto om det finns en sakrättslig rätt att kvitta förpliktelserna och företaget har en avsikt att antingen avveckla förpliktelserna netto eller att avveckla dem samtidigt.

Derivatavtal med positivt värde redovisas under ”Övriga tillgångar”. Derivatavtal med negativt värde redovisas under ”Övriga skulder”.

Förbudet mot att nettoavräkna derivatinstrument vid presentationen i balansräkningen hindrar inte att derivatinstrument värderas kopplat med en annan post om de allmänna råden om säkringsredovisning tillämpas.

Enligt paragrafens tredje stycke får i vissa fall även fondlikvidfordringar och fondlikvidskulder nettoredovisas. Med fondlikvidfordringar och fondlikvidskulder avses i detta sammanhang även värdet av derivatavtal som avvecklas genom clearingverksamhet. Avtal med OM eller utländska verksamheter av motsvarande slag kan alltså redovisas netto i balansräkningen.

Regeln i tredje stycket tillämpas även på sådana fondlikvidfordringar och fondlikvidskulder som avvecklas genom VPC Aktiebolag eller utländska verksamheter av motsvarande slag, oavsett motpart.

Nettning mellan olika clearingverksamheter medges inte.

Bruttobeloppen skall redovisas i not enligt 2 kap. 2 § ÅRKL (jfr 2 kap. 4 § andra stycket ÅRL).

I not som avser derivatavtal enligt 5 kap. 25 och 26 §§ bör avtalen redovisas brutto utan nettning.

Pantförskrivnen egendom

5 §² Tillgångar skall redovisas under respektive rubrik i balansräkningen, även då de pantförskrivits för egna eller tredje mans åtaganden eller i övrigt har anvisats som säkerhet hos tredje man.

Ett institut får inte i sin balansräkning ta upp tillgångar som institutet tagit emot som pant eller anvisats som säkerhet, om inte tillgångarna utgörs av kontanta medel som deponerats hos institutet.

Konsortielån

6 §³ I de fall ett lån har lämnats av ett konsortium av institut, skall varje medverkande institut ta upp endast sin del av hela lånet i sin balansräkning.

Om ett institut ställt garantier för ett högre belopp än vad institutet tillskjutit i ett konsortielån, skall mellanskillnaden redovisas som en ansvarsförbindelse (under poster inom linjen, post 3.b).

Förvaltade medel

7 §⁴ Medel som ett kreditinstitut förvaltar i eget namn men för tredje mans räkning skall redovisas i balansräkningen, om institutet har rätt att förfoga över tillgångarna. Sådana medel får dock i stället redovisas inom linjen, om de kan avskiljas från de tillgångar som står till förfogande för utskiftning i händelse av likvidation.

Tillgångar som förvärvats i tredje mans namn och för dennes räkning får inte tas upp i balansräkningen.

Allmänna råd

Medel som kan avskiljas i händelse av likvidation, jämför lagen (1944:181) om redovisningsmedel, bör redovisas inom linjen under en särskild post 5, ”Förvaltade medel som inte redovisas i balansräkningen”.

Övertagen egendom

8 § Med övertagen egendom avses i dessa föreskrifter egendom som ett institut förvärvat för att skydda en fordran enligt 2 kap. 8 § bankrörelselagen (1987:617), 3 kap. 7 § lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet eller 3 kap. 2 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

² BRD art. 8.

³ BRD art. 9.

⁴ BRD art. 10.

Övertagen egendom skall redovisas under samma tillgångspost som egendom av motsvarande slag som förvärvats på annat sätt. Intäkter och kostnader som avser övertagen egendom skall på motsvarande sätt fördelas som andra intäkter och kostnader i resultaträkningen. För fastigheter som ett institut övertagit för att skydda en fordran redovisas driftsnettot under övriga rörelseintäkter eller övriga rörelsekostnader.

Repor och andra återköpstransaktioner

9 §⁵ Med en *återköpstransaktion* avses ett avtal genom vilket parter kommit överens om dels försäljning av tillgångar, som t.ex. växlar, fordringar eller överlåtbara värdepapper, dels ett efterföljande återköp av motsvarande tillgångar till ett bestämt pris. Med *överförande part* avses den part som säljer i avistaledet av en återköpstransaktion. Med *mottagande part* avses den part som köper i avistaledet av en återköpstransaktion.

Om den mottagande parten förbinder sig att sälja tillbaka tillgångarna på en dag som har bestämts eller skall bestämmas av den överförande parten, är transaktionen en *äkta återköpstransaktion*. Tillgångarna skall i så fall även fortsättningsvis redovisas i den överförande partens balansräkning och den mottagna köpeskillingen redovisas som en skuld. Den mottagande parten skall inte redovisa tillgångarna i sin balansräkning, och den erlagda köpeskillingen skall redovisas som en fordran på den överförande parten.

Om den mottagande parten har en rätt, men inte en skyldighet, att återlämna tillgångarna till ett i förväg fastställt pris, är transaktionen en försäljning med option att sälja tillbaka tillgångarna (*oäkta återköpstransaktion*). I så fall skall inte den överförande parten utan den mottagande parten redovisa tillgångarna i sin balansräkning.

En oäkta återköpstransaktion skall ändå redovisas som en äkta återköpstransaktion, om det är uppenbart att optionen att återlämna tillgångarna kommer att utnyttjas.

Följande transaktioner skall inte anses som återköpstransaktioner:

1. valutaterminstransaktioner,
2. optionsinstrument,
3. transaktioner som omfattar emission av skuldebrev med förbindelse att före förfallodagen återköpa hela emissionen eller delar av denna, samt
4. andra liknande transaktioner.

Vid äkta återköpstransaktioner skall den överförande parten ange överförda tillgångar under "För egna skulder ställda säkerheter" (poster inom linjen, post 1). Vid oäkta återköpstransaktioner skall den överförande parten ange det lösenpris som överenskommit för ett eventuellt återköp under "Åtaganden" (poster inom linjen, post 4).

Allmänna råd

I paragrafens femte stycke görs en avgränsning för att skilja återköps-transaktioner från vissa andra slag av finansiella avtal. Om däremot tillgångarna omfattas av återköpsavtal gäller reglerna även för ett sådant återköpsavtal.

⁵ BRD art. 12.

Värdepapperslån

10 § Värdepapper som lånas ut skall även fortsättningsvis redovisas som värdepapper i balansräkningen. Inlånade värdepapper skall däremot inte tas upp som tillgång.

Om det finns anledning att anta att ett utlånat värdepapper inte kommer att återlämnas, skall posten omklassificeras till utlåning och skrivas ned för befarade kreditförluster.

Sådana värdepapper som är utlånade mot kontantsäkerhet som tagits upp som skuld skall anges under ”För egna skulder ställda säkerheter” (poster inom linjen, post 1). Sådana värdepapper som är utlånade mot annan säkerhet än kontanter eller utan säkerhet skall anges under ”Övriga ställda säkerheter” (poster inom linjen, post 2). För egna värdepapper som är utlånade anges det bokförda värdet och för inlånade värdepapper som är utlånade det verkliga värdet.

En låntagare som har ställt säkerhet till långivaren för värdepappersinlåning och fortfarande innehar värdepapperet skall redovisa den ställda säkerheten under ”Övriga ställda säkerheter” (poster inom linjen, post 2).

En mottagen säkerhet som inte redovisas i balansräkningen får som post inom linjen uppges netto, dvs. med avdrag för det verkliga värdet, om det finns en sakrättslig rätt att kvitta förpliktelse. I så fall skall bruttobeloppet anges i en not.

Ett företag som i sin tur lånar ut inlånade värdepapper har ett oåterkalleligt åtagande mot sin långivare. Företaget skall därför ta upp det verkliga värdet för åtagandet under ”Andra åtaganden” (poster inom linjen, post 4.b).

Allmänna råd

Om låntagaren inte har ställt någon säkerhet till långivaren och har kvar värdepapperet, behöver något åtagande inte anges.

Blankning

11 § Vid blankning, dvs. avyttring av ett värdepapper som är inlånat, mottaget i en äkta återköpstransaktion eller ännu inte anskaffat, skall värdepapperets verkliga värde skuldföras vid avyttringstidpunkten.

Om säkerhet har lämnats till långivaren, skall den anges under ”För egna skulder ställda säkerheter” (poster inom linjen, post 1).

Allmänna råd

Se även 4 kap. allmänna råd om värdering av finansiella poster till verkligt värde.

Vissa sammansatta instrument

12 § Skuldinstrument vars huvudsakliga kostnad till sin form inte är ränterelaterad skall i balansräkningen redovisas uppdelade på skuldinstrument och derivatinstrument. Kostnader för sådana instrument skall i resultaträkningen fördelas mellan ränta och nettoresultat av finansiella transaktioner. Motsvarande uppdelning i

balansräkningen och resultaträkningen skall göras för fordringsinstrument vars huvudsakliga intäkt till sin form inte är ränterelaterad. Uppdelning behöver inte göras för instrument som ingår i handelslager och värderas till verkligt värde.

Allmänna råd

Ett exempel på denna typ av instrument är s.k. aktieindexobligationer. Instrumentets anskaffningsvärde kan fördelas på följande sätt. Det garanterade nominella beloppet, som tas emot på förfallodagen, nuvärdesberäknas med hjälp av aktuell marknadsränta för instrument med liknande villkor (löptid, kreditrisk etc.). Detta värde utgör anskaffningsvärdet för det separerade skuld- eller fordringsinstrumentet. Ränta periodiseras därefter enligt 4 kap. 12 § eller 13 §.

Derivatinstrumentets anskaffningsvärde beräknas som skillnaden mellan det sammansatta instrumentets anskaffningsvärde och skuld- eller fordringsinstrumentets anskaffningsvärde.

Värdepapperisering

Värdepapperisering innebär i allmänhet att ett institut säljer fordringar till ett särskilt bildat rättssubjekt, som har till enda syfte att äga dessa fordringar och som finansierar förvärvet genom att ge ut obligationer eller andra liknande värdepapper.

Redovisningen av värdepapperisering är under utveckling internationellt, såväl i fråga om när försäljningen av fordringarna skall godkännas redovisningsmässigt som i fråga om huruvida konsolidering av den så kallade SPV:n skall ske. (Anm.: SPV = Special Purpose Vehicle, det särskilt bildade företag som köper fordringarna och finansierar köpet genom upplåning).

Varje värdepapperisering aktualiserar olika redovisningsfrågor (men också kapitaltäcknings- och konsumentfrågor). Det är därför angeläget att varje institut som överväger värdepapperisering kontaktar Finansinspektionen på ett tidigt stadium. Se även 5 kap. 45 §.

Byte av redovisningsprincip

Redovisningsrådets rekommendation Redovisning av byte av redovisningsprincip (RR 5, fastställd i december 1993) bör tillämpas.

Redovisning av leasingavtal

Redovisningsrådets rekommendation Redovisning av leasingavtal (RR 6:99 fastställd i juli 1999) bör tillämpas.

3 kap. Balansräkning och resultaträkning

1 § Balansräkningens poster skall ha det innehåll som anges i *bilaga 1*. Resultaträkningens poster skall ha det innehåll som anges i *bilaga 2*.

Allmänna råd

Balans- och resultaträkningarnas uppställningsformer framgår av bilagorna 1 och 2 till ÅRKL. Vad som skall ingå i respektive balans- och resultaträkningspost framgår av bilagorna 1 och 2 till dessa föreskrifter och allmänna råd.

I resultaträkningen bör redovisas de delsummor som framgår av *bilaga 3* till dessa föreskrifter och allmänna råd.

4 kap. Värderingsregler

Inledning

Allmänna råd

Definition av lånefordran

En lånefordran är en finansiell tillgång som uppstår när en långivare överlämnar kontanter eller andra tillgångar till en låntagare som är skyldig att återbetala dessa, antingen på en angiven dag, på angivna dagar eller vid anfordran. En lånefordran löper vanligtvis med ränta. Lånefordringar omfattar exempelvis:

- a) konsumentkrediter, konsumenters checkkrediter och kreditkortslån,
- b) privata bostadslån med pantsäkerhet,
- c) lån som inte är personkrediter, t.ex. pantlån i kommersiella fastigheter, projektfinansiering och krediter till företag, finansinstitutioner, stater och offentliga organ,
- d) fordringar enligt finansiella leasingavtal, samt
- e) andra finansieringsformer som i sak innebär utlåning, t.ex. repotransaktioner.

Klassificering som anläggningstillgångar eller omsättningstillgångar

Sådana lånefordringar som ett institut avser och har förmåga att inneha till förfall eller på lång sikt bör klassificeras som finansiella anläggningstillgångar. Dessa redovisas i balansräkningen enligt 8–8 i §§.

Andra lånefordringar, dvs. sådana som ett institut inte avser att inneha till förfall, bör klassificeras som omsättningstillgångar. Dessa redovisas i balansräkningen till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet (lägsta värdets princip).

Ett värdepapper bör betraktas som ett stadigvarande innehav i rörelsen (finansiell anläggningstillgång) endast om följande krav är uppfyllda:

1. Det finns en definierad avsikt att inneha värdepapperet till förfall eller på lång sikt. För räntebärande värdepapper betyder lång sikt en mycket väsentlig del av den återstående löptiden, så att marknadsräntan i princip inte påverkar hur stort belopp som kommer att realiseras.
2. Avsikten är dokumenterad.
3. Institutet kan visa att det har förmåga att fullfölja sin avsikt.
4. Värdepapperet är identifierat.

Kraven på en definierad avsikt enligt 1 och förmåga att fullfölja denna avsikt enligt 3 är inte uppfyllda om sådana värdepapper som klassificerats som finansiella anläggningstillgångar under de senaste räkenskapsåren (då denna bestämmelse varit i kraft) har avyttrats eller omklassificerats till omsättningstillgångar i någon väsentlig omfattning. Dessa krav är inte heller uppfyllda om värdepapperen kan komma att avyttras vid förändringar i marknadsräntor, behov av likvida medel, förändringar av valutakurser eller andra omständigheter som kan inträffa i den ordinarie verksamheten.

Endast undantagsvis bör en finansiell anläggningstillgång omklassificeras till omsättningstillgång och en omsättningstillgång till finansiell anläggningstillgång. En förutsättning för omklassificering är att det har inträffat en väsentlig händelse. Skälen till omklassificeringen bör dokumenteras.

Av 2 kap. 2 § ÅRKL (jfr 2 kap. 4 § andra stycket ÅRL) följer att ett institut skall lämna upplysningar i not om skälen för och innebörden av omklassificeringar som gjorts under räkenskapsåret. Effekten på resultatet bör specificeras särskilt för finansiella anläggningstillgångar som omklassificerats till omsättningstillgångar och för omsättningstillgångar som omklassificerats till finansiella anläggningstillgångar. Samtidigt bör uppgifter lämnas om skälen för och innebörden (inklusive effekten på resultatet) av gjorda avyttringar av finansiella anläggningstillgångar.

Som exempel på en sådan väsentlig händelse som kan föranleda omklassificering kan nämnas att kreditvärdigheten hos utgivaren försämrats, att skatteregler (dock inte skattesatser) förändrats och att kapitaltäckningskravet höjts väsentligt.

Värdering av finansiella poster till verkligt värde

Överlåtbara värdepapper som är omsättningstillgångar får, enligt ÅRKL, värderas antingen enligt lägsta värdets princip eller till verkligt värde.

Värdering till verkligt värde kan tillämpas då försäljningsvärdet för tillgångar respektive stängningsvärdet för skulder kan fastställas med rimlig grad av exakthet. Det är inte bara då priset noteras som detta är fallet. Även i andra fall då positionen kan överlåtas och de berörda marknadernas likviditet gör det möjligt att beräkna värdet med god säkerhet, bör värdering till verkligt värde tillämpas. Värdet av ett icke-noterat derivatinstrument kan t.ex. många gånger härledas från underliggande priser eller andra kända jämförelseparametrar.

Den värderingsprincip som valts tillämpas som huvudregel konsekvent från ett räkenskapsår till ett annat enligt 2 kap. 2 § ÅRKL (jfr 2 kap. 4 § första stycket 2 ÅRL). En övergång från värdering enligt lägsta värdets princip till värdering till verkligt värde är, enligt Finansinspektionens uppfattning, ett sådant särskilt skäl som enligt 2 kap. 4 § andra stycket ÅRL gör det möjligt att avvika från huvudregeln om konsekvent tillämpning från ett räkenskapsår till ett annat.

1 § Sådan egendom som ett institut har övertagit för att skydda en fordran är en omsättningstillgång. Vid tillämpning av lägsta värdets princip får som anskaffningsvärde inte räknas ett belopp som är högre än det verkliga värdet vid övertagandet.

Allmänna råd

All övertagen egendom, även överlåtbara värdepapper, bör värderas enligt lägsta värdets princip. Paragrafen anger att anskaffningsvärdet är det verkliga värdet vid övertagandet, om detta är lägre än utgiften för förvärvet. Om den avtalade ersättningen vid förvärvet överstiger det verkliga värdet vid övertagandet, skall således i stället det verkliga värdet anses som anskaffningsvärde.

Att bestämma verkligt värde för tillgångar och skulder

I ÅRL ges en grundläggande regel om hur verkligt värde skall bestämmas. Regeln är en del av värderingsreglerna för omsättningstillgångar, men den är tillämplig även vid värdering av skulder av motsvarande slag. Även vid tillämpning av olika upplysningsregler behöver verkligt värde bestämmas, såväl för omsättningstillgångar som för anläggningstillgångar och skulder. Nedan lämnas närmare bestämmelser om hur verkligt värde för tillgångar och skulder bestäms.

2 § När försäljningsvärdet för tillgångar och skulder skall bestämmas gäller vad som sägs i 3–6 §§. För vissa slag av fastigheter ges närmare regler i 7 § om hur försäljningsvärdet skall bestämmas.

Allmänna råd

Verkligt värde definieras i 4 kap. 9 § ÅRL som försäljningsvärdet efter avdrag för den beräknade försäljningskostnaden. Av lagens utformning framgår att det är försäljningsvärdet på balansdagen som bestämmer det verkliga värdet. För en negativ finansiell position utgörs det verkliga värdet av dess stängningsvärde med tillägg för stängningskostnaden, dvs. samtliga utgifter som är förknippade med att överföra positionen till någon annan.

3 § Försäljningsvärdet skall vara den senaste betalkursen på balansdagen för sådana tillgångar och skulder vars värde noteras på en auktoriserad börs, en auktoriserad marknadsplats eller en utländsk reglerad marknadsplats av motsvarande slag. Om balansdagen inte är en börsdag, skall värdet i stället vara den senaste betalkursen på den senaste börsdagen före balansdagen. Om någon betalkurs inte noterats på den senaste börsdagen, skall värdet i stället för tillgångar vara den senaste köpkursen och för skulder den senaste säljkursen.

För andra tillgångar och skulder som det finns en aktiv marknad för skall försäljningsvärdet vara det genomsnittliga pris till vilket sådana tillgångar

handlades på balansdagen. Om balansdagen inte är handelsdag, skall värdet i stället vara det genomsnittliga priset på den senaste handelsdagen före balansdagen.

Allmänna råd

När tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs, bör stängningskurserna användas.

4 § Till grund för beräkningen av det verkliga värdet skall ligga det försäljningsvärde som skulle kunna påräknas vid en försäljning under normala förhållanden om detta, på grund av särskilda förhållanden, för en tillgång bedöms underskrida eller för en skuld bedöms överstiga det försäljningsvärde som fastställts enligt 3 §.

Allmänna råd

Med särskilda förhållanden menas låg likviditet i marknaden och liknande omständigheter som skulle påverka värdet om en försäljning skulle komma till stånd.

5 § För andra tillgångar och skulder än de som avses i 3 och 7 §§ skall det verkliga värdet bestämmas utifrån ett försiktigt beräknat försäljningsvärde, efter avdrag för beräknade försäljningskostnader.

6 § Det som anges i 2–5 §§ om försäljningsvärde skall tillämpas även för stängningsvärde för skuld.

Verkligt värde på övertagna fastigheter

7 § När verkligt värde skall bestämmas för sådana fastigheter som ett institut har övertagit för att skydda en fordran, skall försäljningsvärdet vara det pris som skulle uppnås på balansdagen vid en frivillig, offentligt utbjuden försäljning på en marknad som tillåter försäljning i normal ordning och där det ges skälig tid för förhandlingar.

Verkligt värde skall fastställas årligen genom en individuell värdering. Om det finns särskilda skäl, får värderingen av småhus med begränsat värde grundas på generella uppgifter om prisnivåer för sådana objekt.

Värderingen skall utföras av en kompetent värderingsman enligt erkända och accepterade värderingsmetoder. För varje enskild fastighet skall väljas den metod eller den kombination av metoder som bäst återspeglar försäljningsvärdet på balansdagen. Värderingen skall dokumenteras skriftligen för varje fastighet med uppgifter om när och hur samt på vilka grunder värderingen utförts och av vem.

Bestämmelserna i första–tredje styckena och 1 § skall tillämpas också för sådana fastigheter som övertagits av företag inom samma koncern.

Allmänna råd

Enligt tredje stycket får värderingen utföras av såväl internt anställd personal som externt anlätade värderingskonsulter, om de uppfyller det allmänna kvalifikationskravet. Detta innebär att värderingsmannen skall ha tillräcklig teoretisk och praktisk kunskap om hur värderingen skall utföras samt i övrigt

vara väl förtrogen med fastighetsmarknaden i allmänhet och den enskilda fastighetens lokala marknadsförhållanden i synnerhet.

Värderingsmannen kan tillämpa följande metoder eller kombinationer av metoder för att fastställa försäljningsvärdet:

1. *Ortsprismetoden*

Metoden har sin utgångspunkt i marknadsanalyser. Detta innebär att fastighetens värde bedöms med ledning av priser som betalats för likartade fastigheter, jämförelseobjekt, på en fri och öppen marknad. Tillgången på relevanta marknadsdata är därför avgörande för värderingsresultatets kvalitet. För att analysen skall vara möjlig, måste priserna relateras till värdepåverkande faktorer.

2. *Kassaflödesmetoden*

Metoden bygger även den på marknadsanalyser, men den har formen av en investeringskalkyl. Metoden utgår från en bestämd kalkylperiod, där betalningsströmmarna och det framtida restvärdet diskonteras till ett nuvärde, dvs. ett bedömt försäljningsvärde.

De framtida betalningsströmmarna bedöms och fastställs utifrån de rådande förhållandena för respektive fastighet. I dessa fall bedöms bland annat hyror, hyresutveckling, vakanser och vakansutveckling, utvecklingen av drifts- och underhållskostnader, inklusive eftersatt underhåll. Räntekostnader och andra finansieringskostnader beaktas inte i flödena. Bedömningarna av framtida hyresnivåer, vakanser och kostnadsutveckling bör återspegla marknadens förväntningar och synsätt.

Risker som är förknippade med respektive fastighet beaktas i flödena. Risk därutöver beaktas när kalkylränta respektive avkastningskrav fastställs. Avkastningskravet motsvarar marknadens förräntningskrav för liknande objekt.

Nuvärdet av eventuella räntebidrag bör beräknas separat i flödet.

Värdering av lånefordringar som utgör anläggningstillgångar

8 § Initialt skall en lånefordran redovisas i balansräkningen till anskaffningsvärdet. När lånefordran uppstår genom institutets egen utlåning, är anskaffningsvärdet det belopp som har lånats ut med tillägg för direkta transaktionskostnader.

Om lånefordran har förvärvats från tredje part, är anskaffningsvärdet det verkliga värdet av den erlagda ersättningen för att förvärva lånefordran med tillägg för direkta transaktionskostnader.

Efter det att en lånefordran har redovisats initialt skall den, så länge den inte bedöms vara osäker, löpande värderas till upplupet anskaffningsvärde beräknat efter effektivräntemetoden enligt 12 §.

Definition av osäkra lånefordringar

8 a § En osäker lånefordran är en fordran där betalningarna sannolikt inte kommer att fullföljas enligt kontraktsvillkoren. En lånefordran skall inte anses som osäker om det finns säkerhet för den som med betryggande marginal täcker både kapitalbeloppet och räntorna, inklusive ersättning för eventuella förseningar.

Allmänna råd

Ett kreditinstitut bör granska sina fordringar med avseende på om kreditkvaliteten försämras för att på så sätt säkerställa att osäkra lånefordringar identifieras på ett tidigt stadium. Detta bör ske åtminstone i samband med att institutet upprättar årsredovisningar och delårsrapporter. Vid granskningen bör ekonomiska förhållanden och andra relevanta omständigheter beaktas.

Indikationer på att en lånefordran är osäker är bl.a. följande:

- a) Institutet har fått information om att låntagaren befinner sig i finansiella svårigheter, t.ex. via likviditets- eller kassaflödesprognoser.
- b) Låntagaren har inte betalat kapitalbelopp eller räntebelopp eller båda enligt lånekontraktet.
- c) Sannolikheten för konkurs eller finansiell rekonstruktion av låntagaren är hög.
- d) Långivaren beviljar låntagaren en eftergift enligt 8 f § i samband med en omstrukturering av lånefordringarna.

En faktor som generellt indikerar att en lånefordrans kreditkvalitet försämrats är när låntagaren inte har betalat kapitalbelopp och räntor i tid enligt kontraktsvillkoren. Att räntor, amorteringar eller övertrasseringar är förfallna till betalning sedan mer än 60 dagar innebär att lånefordran är oreglerad enligt 5 kap. 10 § allmänna råd i dessa föreskrifter. Detta är en allvarlig indikation på att lånefordrans kreditkvalitet försämrats, och detta förutsätts alltid leda till en fördjupad prövning av fordrans värde, om detta inte redan har skett.

Värdering av osäkra lånefordringar

8 b § En osäker lånefordran skall värderas till det bedömda återvinningsvärdet, som beräknas enligt någon av följande värderingsmetoder:

- a) Det sammanlagda värdet av förväntade framtida kassaflöden som är diskonterade med lånefordrans ursprungliga effektivränta. Om lånefordran löper till rörlig ränta skall kassaflödena diskonteras med lånekontraktets aktuella effektivränta.
- b) Säkerhetens verkliga värde till den del återbetalningen är beroende av en säkerhet. Denna metod tillämpas om det finns säkerhet för lånefordran och det är sannolikt att den kommer att tas i anspråk.
- c) Det observerbara marknadsvärdet för lånefordran, om detta är ett tillförlitligt mått på lånefordrans återvinningsvärde.

Vid tillämpning av b skall säkerheter värderas i enlighet med 2–7 §§.

Allmänna råd

En bedömning som baseras på endast en metod, t.ex. säkerhetens värde, är inte tillräcklig. Säkerhetens värde ökar dock i betydelse vid utvärderingen när andra resurser för att täcka återbetalningen med tiden blir otillräckliga.

I de fall det går att beräkna återvinningsvärdet för den osäkra lånefordran enligt såväl värdet av förväntade framtida kassaflöden som det observerbara marknadsvärdet, bör den metod användas som enligt kreditinstitutets bedömning bäst uttrycker återvinningsvärdet.

Utvärderingen bör i första hand fokuseras på låntagarens förmåga att betala belopp enligt lånekontraktet. Vid tidpunkten för utvärderingen bör institutet i sin bedömning ta hänsyn till alla relevanta faktorer som påverkar betalningarna av kapitalbelopp och ränta.

Relevanta faktorer för utvärderingen av låntagarens återbetalningsförmåga innefattar bl.a. sådana som:

- a) låntagarens betalningshistorik,
- b) förändringar i låntagarens finansiella ställning,
- c) möjligheten att låntagaren i framtiden får stöd av finansiella garantier, samt
- d) låntagarens kreditvärdighet.

Förväntade framtida kassaflöden bör uppskattas på basis av rimliga antaganden och prognoser. Vid värderingen av de förväntade kassaflödena vägs respektive belopp samman efter sin sannolikhet.

Följande exempel illustrerar en beräkning av väntevärdet vid ett kontraktsevenligt kassaflöde om 100 per år under tre års tid med olika sannolikheter för betalningen av dessa. Ingående bokfört värde för lånefordran är 249, och den ursprungliga effektivräntan är 10 procent. Det specifika reserveringsbehovet blir skillnaden mellan det ingående bokförda värdet och det beräknade återvinningsvärdet.

År	Kassaflöde	Sannolikhet (%)	Väntevärde	Det diskonterade värdet år 0
1	100	70	70	$70 \cdot 0,91 = 64$
2	100	50	50	$50 \cdot 0,83 = 41$
3	100	30	30	$30 \cdot 0,75 = 23$
Återvinningsvärde år 0				$64 + 41 + 23 = 128$

I detta exempel blir det specifika reserveringsbehovet skillnaden mellan 249 och 128, dvs. 121.

En fastighet som utgör säkerhet för en osäker fordran värderas på det sätt som föreskrivs i 7 §. Är objektet av begränsat värde kan förenklade värderingsförfaranden användas, om det är sannolikt att det värde som man då får fram inte överstiger det värde som man hade fått enligt 7 §.

Det observerbara marknadsvärdet för en lånefordran (värderingsmetod c) bör bestämmas enligt 2–6 §§.

8 c § Lånefordringar skall värderas individuellt om inte något annat följer av 10 §.

När kreditinstitutet bedömer det som sannolikt att kreditförluster har inträffat i en grupp av lånefordringar som skall värderas individuellt men där förlusterna ännu inte kan hänföras till de individuella fordringarna, skall institutet göra en gruppvis reservering för dessa kreditförluster. Med grupp av lånefordringar menas sådana fordringar som har samma identifierbara kännetecken. Reserveringarna skall göras utifrån en konsekvent tillämpning av logiska och tillförlitliga metoder, och institutet skall dokumentera principerna för gruppering, tidigare kreditförluster samt den tillämpade beräkningsmetoden.

Dessa gruppvisa reserveringar skall ses som ett förstadium till en individuell identifiering av kreditförluster.

Så snart det finns tillräcklig information för att identifiera kreditförluster på individuella lånefordringar, skall denna gruppvisa reservering ersättas av en specifik reservering eller bortskrivning.

Allmänna råd

Indelningen av lånefordringar i grupper som har samma identifierbara kännetecken bör utgå ifrån om de påverkas på ett likartat sätt av förändringar i ekonomiska förhållanden. Det kan vara lämpligt att gruppera efter bransch, geografiskt område, säkerhet eller kreditvärdighet hos motparten. För dessa grupper av lånefordringar bör det finnas historiska data avseende de faktorer som används för att bestämma den gruppvisa reserveringen.

Gruppvisa reserveringar bör exempelvis bestämmas med hjälp av en eller flera av följande metoder:

- a) Tillämpning av en formel för ett samband av faktorer som för en grupp av krediter beaktar fallissemang, åldersstruktur, historik, aktuella ekonomiska förhållanden och andra relevanta omständigheter.
- b) Migrationsanalys, som relaterar förändringar i kreditinstitutets låneklassificering till graden av kreditförluster inom varje klass.
- c) Uppskattning av reserveringsbehovet för en grupp lånefordringar baserat på kreditinstitutets bedömning av sådan påverkan från nyligen inträffade händelser och förändringar i ekonomiska förhållanden som indikerar att lånefordringarnas värde är osäkert.

Antagandena i den använda metoden för att bestämma den gruppvisa reserveringen bör, löpande under rapportperioden, prövas mot faktiskt utfall.

Statistiska metoder är inte lämpliga vid alla tillfällen. Den statistiska metodens precision, tillräcklighet och tillförlitlighet bör därför säkerställas.

Kreditinstitutet bör även beakta sådana aktuella faktorer per balansdagen som sannolikt kan innebära att kreditförlusterna i olika grupper av lånefordringar avviker från tidigare erfarenheter. Dessa faktorer är bl.a.

- a) förändringar i principerna för kreditgivning och kredithantering, inklusive regler för inkassering och bortskrivning av lånefordringar samt praxis för återvinningsåtgärder,
- b) förändringar i internationella, nationella samt lokala ekonomiska och affärsmässiga förhållanden, inklusive förhållandena för olika marknadssegment,

- c) förändringar som avser omfattningen av sena betalningar och osäkra lånefordringar,
- d) eventuell koncentration av lånefordringar inom gruppen och dess effekt, samt
- e) eventuella omstruktureringar av osäkra lånefordringar eller andra fall av anpassningar av lånevillkoren.

Det bör finnas dokumentation som klart och tydligt visar hur institutet uppskattar att kreditförlustnivån kommer att avvika från den historiska som en följd av förändringar i dessa faktorer.

8 d § Det bokförda värdet av en lånefordran är upplupet anskaffningsvärde reducerat med eventuella bortskrivningar och specifika reserveringar. För en grupp av lånefordringar görs dessutom avdrag för sådana gruppvisa reserveringar som enligt 8 c § kan hänföras till gruppen.

En konstaterad förlust är hela eller den del av en lånefordran som kreditinstitutet bedömer att det inte kan driva in från låntagaren och inte heller få in genom att realisera säkerheten.

Konstaterade förluster skrivs bort när det inte finns några realistiska möjligheter till återvinning. En bortskrivning reducerar lånefordrans upplupna anskaffningsvärde och den eventuella specifika reservering för fordran som kan ha gjorts tidigare.

8 e § Reserveringar för osäkra lånefordringar per balansdagen skall göras utifrån de inträffade händelser och omständigheter som är kända på balansdagen.

Omstrukturering av lånefordringar

8 f § En lånefordran är omstrukturerad när långivaren har beviljat låntagaren en eftergift till följd av att låntagarens finansiella ställning försämrats eller att låntagaren fått andra finansiella problem.

Omstrukturering av en lånefordran kan innebära, men är inte nödvändigtvis begränsad till,

- a) att lånevillkoren modifieras,
- b) att låntagaren överför nya säkerheter för lånefordran som helt eller delvis täcker denna, eller
- c) att låntagaren ersätts eller kompletteras med en ny låntagare.

Den del av den ursprungliga lånefordran som långivaren efterger i samband med omstruktureringen utgör en konstaterad kreditförlust.

Allmänna råd

Om institutet bedömer det som sannolikt att betalningarna fullföljs enligt kontraktsvillkoren efter omstruktureringen, är lånefordran inte osäker enligt 8 a §. En modifiering av lånevillkoren kan exempelvis innebära att den ursprungligt avtalade räntan enligt lånekontraktet sätts ned eller att kapitalbeloppet minskas. En lånefordran som förlängs eller förnyas till en räntesats som motsvarar den aktuella räntesatsen för nya lånefordringar med samma kreditrisk är däremot inte omstrukturerad. Vid omstruktureringstidpunkten bör kostnaderna för samtliga eftergifter beaktas.

Omklassificering av en osäker lånefordran till en normal fordran

8 g § En osäker lånefordran skall få tillbaka sin status som normal fordran när kreditinstitutet bedömer att de kontraktssenliga beloppen för amorteringar och räntor kommer att betalas i sin helhet.

Allmänna råd

En osäker lånefordran bör i princip omklassificeras till en normal fordran om något av följande villkor uppfylls:

- a) kreditinstitutet har fått betalt för samtliga förfallna kapitalbelopp och räntor samt räknar med att återstående kapitalbelopp och räntor enligt lånekontraktet kommer att betalas i rätt tid,
- b) låntagaren har återgått till att betala kontraktssenliga kapitalbelopp och räntor under en rimlig tidsperiod och de återstående kontraktssenliga betalningarna, inklusive kompensation för förfallna betalningar, kommer att betalas i rätt tid, eller
- c) kreditinstitutet har fått tillräckliga säkerheter för lånefordran och betalningen av denna pågår.

I samband med att ett kreditinstitut omklassificerar en osäker lånefordran till en normal fordran, bedömer det möjligheterna att få betalt för lånefordran i sin helhet. Denna bedömning bör styrkas av en väldokumenterad utvärdering av låntagarens finansiella situation och återbetalningsutsikter, där betalningshistorik och andra relevanta faktorer beaktas.

Transfereringsrisk

8 h § Med transfereringsrisk menas den risk som är relaterad till sådana politiska händelser eller andra övergripande faktorer i låntagarens hemland som kan medföra olika hinder mot att de kontraktssenliga betalningarna överförs till det betalningsland som långivaren angivit.

Ett institut skall göra reserveringar för transfereringsrisk, beräknat individuellt för varje land, utifrån storleken på de utestående lånefordringar som är exponerade för transfereringsrisk. En reservering för transfereringsrisk skall redovisas som en minskning av lånefordringarnas bokförda värde.

Allmänna råd

Exempel på faktorer som bör medföra en reservering för transfereringsrisk:

1. En myndighet i utlandet har vidtagit en åtgärd som hindrat eller fördröjt överföringen av en betalning, trots att låntagaren skaffat de tillstånd som krävs för att fullgöra avtalet och inte i övrigt haft anledning att förutse att åtgärden skulle vidtas.
2. En myndighet i utlandet har infört allmänt moratorium eller på något annat sätt befriat gäldenären från skyldigheten att fullgöra betalningen.
3. En myndighet i utlandet har vidtagit någon annan åtgärd som hindrat eller fördröjt avtalets fullgörande på förutsatt tid, t.ex. instabilitet eller brister i

samhälls- och myndighetsfunktioner i samband med politiska eller ekonomiska omvälvningar i låntagarens land.

4. Krig, inre oroligheter, en naturkatastrof eller någon annan extraordinär händelse i utlandet har varaktigt hindrat eller fördröjt betalningen eller att avtalet i övrigt fullgörs på förutsatt sätt. Med någon annan extraordinär händelse menas en händelse som är ovanlig och som låntagaren och långivaren inte har möjlighet att påverka.

Reservering för transfereringsrisker är summan av reserveringar för de länder där kreditinstitutets låntagare finns. Förutom transfereringsrisk har långivaren även en kreditrisk gentemot låntagaren, som är kopplad till kommersiella händelser kring denne. Dessa kreditrisker bör beaktas genom reserveringar för osäkra lånefordringar enligt 8–8 e §§.

Nedskrivning av leasingobjekt

8 i § Bestämmelserna i 8–8 g §§ om värderingsprinciper skall tillämpas även vid nedskrivning av leasingobjekt till följd av t.ex. att leasetagaren brister i betalningsförmåga.

Redovisning av ränta för osäkra lånefordringar

9 § Kreditinstitutet skall återföra intäktsbokförda men inte betalda räntor på en lånefordran som klassificeras som osäker enligt 8 a §. Nedskrivning av räntor som balanserats i tidigare bokslut redovisas som kreditförlust.

För sådana osäkra lånefordringar som värderas till det sammanlagda diskonterade värdet av förväntade framtida kassaflöden enligt 8 b § redovisas förändringen av återvinningsvärdet som ränta, om bedömningen av vilka betalningar som institutet kommer att få in är oförändrad mellan bedömningstillfällena. Om däremot bedömningen av vilka belopp som institutet kommer att få in förändras mellan två bedömningstillfällen, skall värdet av denna förändring redovisas som kreditförlust eller återvinning.

För sådana osäkra lånefordringar som inte värderas enligt andra stycket får obetalda räntor inte intäktsföras. Mottagna räntebetalningar för en sådan kredit redovisas fortsättningsvis enligt kontantprincipen.

Allmänna råd

En förändring av återvinningsvärdet får redovisas som ränta, om det vid bedömningstillfället inte är möjligt att fastställa om förändringen kan hänföras till ränta eller kreditförlust.

Gruppvis värdering av fordringar med likartad kreditrisk

10 § Om det finns särskilda skäl, får homogena grupper av fordringar med begränsat värde och likartad kreditrisk värderas gruppvis. Värderingen skall grundas på erfarenhet av faktiska kreditförluster och bedömningar av sannolik förlustutveckling för den grupp som är i fråga. Institutet skall dokumentera principerna för gruppering, tidigare kreditförluster, sin bedömning av framtida utveckling samt tillämpad beräkningsmetod.

Allmänna råd

Möjligheten att värdera gruppvis är främst avsedd för kontokortskrediter och liknande. I stora institut kan dock gruppvis värdering under kvalificerade former även användas för lån för bostadsrätter och småhus. Vad som är begränsat värde får bedömas med hänsyn till balanspostens storlek, institutets ekonomiska ställning och övriga omständigheter.

Värdering av derivat

11 § Derivatinstrument, t.ex. terminer, optioner och swappar, skall värderas enligt någon av följande två metoder:

1. till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet (dvs. enligt lägsta värdets princip för tillgångar och högsta värdets princip för skulder), eller
2. till det verkliga värdet.

Ett institut får göra undantag för sådana instrument som säkringsredovisas.

*Allmänna råd*Säkringsredovisning*1. Bakgrund*

I finansiella företag säkras av affärsmässiga skäl många gånger finansiella tillgångar och skulder mot ogynnsamma värdeförändringar. Därigenom uppstår kompensande värdeförändringar. Ibland gäller olika värderingsprinciper, enligt lag eller andra föreskrifter, för de positioner som svarar mot varandra. Säkringsredovisning (hedge accounting) innebär att principen för en av positionerna frångås under vissa förutsättningar. Genom en värderingsprincip som är gemensam för positionerna tar man i redovisningen hänsyn till kompensande värdeförändringar för positioner som omfattas av särskilda säkringsåtgärder.

Säkringsredovisning bör tillämpas enligt 3 nedan, om orealiserade förluster på finansiella tillgångar eller finansiella skulder i eller utanför balansräkningen, till följd av särskilda åtgärder, motsvaras av orealiserade vinster på andra finansiella tillgångar eller finansiella skulder i eller utanför balansräkningen samtidigt som det finns förutsättningar för säkringsredovisning enligt 2 nedan.

Säkringsredovisning innebär ett avsteg från 2 kap. 2 § ÅRKL (jfr 2 kap. 4 § första stycket 5 ÅRL). Eftersom avsteget görs med stöd av 2 kap. 4 § andra stycket ÅRL, skall upplysningar om skälen för avvikelserna och en bedömning av dess effekt på företagets resultat och ställning lämnas i not.

2. Förutsättningar

För att säkringsredovisning skall kunna tillämpas bör följande förutsättningar vara uppfyllda:

- a) Positionen som skall säkras är exponerad mot en ränterisk, en aktiekursrisk, en råvaruprisrisk eller en valutakursrisk som medför att positionens verkliga värde kan komma att gå ned.
- b) Den skyddande och den säkrade positionen består av individuellt eller gruppvis identifierade poster. Det finns inte någon oklarhet om huruvida en

enskild tillgång eller skuld, i eller utanför balansräkningen, omfattas av säkringsredovisning eller inte.

c) Säkringen förväntas vara effektiv. Detta innebär att det finns en hög sannolikhet för att förändringarna i verkligt värde för den säkrade och den skyddande positionen kommer att uppväga varandra, dvs. att korrelationen kommer att vara mycket hög.

d) Säkringen avser endast tillgångar och skulder eller framtida betalningsflöden som fixerats i avtal. Säkringsredovisning av budgeterade flöden är enligt Finansinspektionens uppfattning inte i enlighet med god redovisningssed inom den finansiella sektorn.

3. Tillämpning

Vid tillämpning av säkringsredovisning bör följande iakttas:

a) De poster som ingår i den skyddande och den säkrade positionen enligt 2 b bör fortlöpande dokumenteras särskilt.

b) Bedömningen av framtida korrelationer enligt 2 c bör dokumenteras. Om det är uppenbart att korrelationen för en eller flera säkringsåtgärder kommer att vara mycket hög, t.ex. där de säkrade och skyddande positionerna består av identiska instrument och samtliga motparter har mycket hög kreditvärdighet, räcker det att dokumentera kategorivis.

c) En värdering till verkligt värde bör eftersträvas, av såväl den säkrade som den skyddande positionen (mark-to-market hedge accounting).

d) Att realiserade vinster och förluster skjuts upp (säkringsredovisning med anskaffningsvärdering; deferral hedge accounting) kan t.ex. komma ifråga vid säkring av fasta kontrakt som inte tagits upp i balansräkningen eller vid säkring av ränterisk för lånefordringar.

Vid säkringsredovisning enligt denna metod gäller vad som sägs i I–III:

I. Den skyddande och den säkrade positionen redovisas i balansräkningen utan hänsyn till realiserade värdeförändringar, om inte något annat följer av II. På motsvarande sätt redovisas inte några realiserade värdeförändringar i resultaträkningen, om inte något annat följer av II.

II. Tillämpningen av säkringsredovisning med anskaffningsvärdering begränsas till den del som förändringarna i verkligt värde för den skyddande och den säkrade positionen beloppsmässigt väsentligen eliminerar varandra. Om det utöver detta uppstår realiserade förluster, redovisas de omedelbart i balans- och resultaträkningarna.

III. Då den säkrade positionen realiserar eller då säkringsredovisningen med anskaffningsvärdering avbryts av någon annan anledning, redovisas uppskjutna realiserade förluster omedelbart i resultaträkningen. Uppskjutna realiserade vinster redovisas i den mån det är tillåtet enligt ordinarie värderingsregler. Då den skyddande positionen realiserar, periodiseras effekten på resultatet på ett sätt som är konsistent med resultatredovisningen för den säkrade positionen.

e) Om det uppstår sådana differenser mellan värdeförändringen på den skyddande och den säkrade positionen som inte är helt oväsentliga, tyder

detta på att säkringen inte är helt effektiv. Institutet bör då pröva om säkringsredovisningen skall avbrytas.

f) Säkringsredovisningen avbryts bara om det inte längre finns förutsättningar för säkringsredovisning enligt 2 eller om det har inträffat en väsentlig händelse som förändrar avsikten med den skyddande positionen.

4. Interna säkringar

Redovisningslagstiftningen innebär att eventuella interna säkringar skall elimineras.

Periodisering av ränta

12 § För sådana instrument som utgörs av räntebärande värdepapper och lånefordringar skall räntan periodiseras enligt följande bestämmelser.

För instrument i svenska kronor gäller bestämmelserna i tredje–sjätte styckena.

Med *anskaffningsvärdet för ett instrument* menas vederlaget för instrumentet med tillägg av sådana utgifter som kan hänföras direkt till förvärvet.

Med *den effektiva anskaffningsräntan* menas den räntesats som ger instrumentets anskaffningsvärde som resultat när den används för att beräkna nuvärdet av framtida betalningar av räntor, amorteringar, inlösen och eventuella ytterligare lånekostnader fram till förfallo- eller inlösenstidpunkten. Om inlösen kan ske före förfallotidpunkten, skall inlösensvärdet beräknas för den tidigaste tillåtna inlösenstidpunkten.

Med *instrumentets upplupna anskaffningsvärde* menas det med hjälp av den effektiva anskaffningsräntan diskonterade nuvärdet av de framtida betalningarna.

Som *periodens ränteintäkt* skall redovisas betalningar som kommit in under perioden plus förändringen av instrumentets upplupna anskaffningsvärde under perioden.

Ränteintäkten och det bokförda värdet för instrument i *utländsk valuta* bestäms genom att man tillämpar bestämmelserna i tredje–sjätte styckena på betalningar som mäts i den utländska valutan och därefter räknar om periodens ränteintäkt och fordrans bokförda värde med de valutakurser som tillämpas vid bokslutstillfället.

En periodisering enligt tredje–sjunde styckena behöver inte göras om den inte har någon betydelse med hänsyn till kravet i 2 kap. 3 § ÅRL på rättvisande bild.

Allmänna råd

Med stöd av åttonde stycket behöver ett institut vanligtvis inte göra någon periodisering enligt tredje–sjunde styckena i paragrafen (effektivräntemetoden) för lånefordringar. Om ingen över- eller underkurs förekommer och räntan betalas varje år i regelbundna intervall och i en jämn serie, bör institutet kunna låta bli att periodisera enligt effektivräntemetoden. Se även 13 § allmänna råd.

13 § Vid periodisering av finansieringsutgifter för finansiella skulder gäller följande.

För skulder i svenska kronor gäller bestämmelserna i tredje–sjunde styckena.

Med *anskaffningsvärdet* för en skuld avses det belopp som låntagaren erhåller när skulden uppkommer, reducerat med väsentliga utgifter som är direkt hänförliga till skuldens uppkomst.

Med *den effektiva anskaffningsräntan* menas den räntesats som ger skuldens anskaffningsvärde som resultat när den används för att beräkna nuvärdet av framtida betalningar av räntor, amorteringar, inlösen och eventuella ytterligare lånekostnader fram till förfallo- eller inlösenstidpunkten. Om inlösen kan ske före förfallotidpunkten, skall inlösensvärdet beräknas för den tidigaste tillåtna inlösenstidpunkten.

Med skuldens *upplupna anskaffningsvärde* menas det med hjälp av den effektiva anskaffningsräntan diskonterade nuvärdet av de framtida utbetalningarna.

Skuldens *bokförda värde* är dess upplupna anskaffningsvärde.

Som *periodens finansieringskostnad* skall institutet redovisa de betalningar som gjorts under perioden plus förändringen av instrumentets upplupna anskaffningsvärde under perioden.

Finansieringskostnaden och det bokförda värdet för en skuld i *utländsk valuta* bestäms genom att man tillämpar tredje–sjunde styckena på betalningar som mäts i den utländska valutan. Därefter räknas periodens finansieringskostnad och skuldens bokförda värde om med de valutakurser som tillämpas vid bokslutstillfället.

En periodisering enligt tredje–åttonde styckena behöver inte göras om den inte har någon betydelse med hänsyn till kravet i 2 kap. 3 § ÅRL på rättvisande bild.

Allmänna råd

Med stöd av nionde stycket behöver ett institut vanligtvis inte göra någon periodisering enligt tredje–åttonde styckena i paragrafen (effektivräntemetoden) för inlåning. Om ingen över- eller underkurs förekommer och räntan betalas varje år i regelbundna intervall och i en jämn serie, bör institutet kunna låta bli att periodisera enligt effektivräntemetoden.

Periodiseringen av finansieringskostnaden för en skuld kan illustreras med ett exempel.

Förutsättningar: Ett lån med fem års löptid tas upp den 1 januari 2000. Låntagaren tar då emot 1000 kronor kontant. Inga lånekostnader förekommer, varför anskaffningsvärdet för lånet blir 1000 kronor. Låntagaren skall betala 59 kronor i ränta den 31 december varje år och dessutom 1250 kronor som återbetalning av lånet den 31 december 2004. Den effektiva anskaffningsräntan blir då 10 procent per år.

Finansieringskostnaden, lånets bokförda värde och betalningarna på lånet blir då:

År som slutar	Bokfört värde vid årets början	Finansieringskostnad under året (10 %)	Betalningar under året	Bokfört värde vid årets slut

31/12 år 2000	1 000	100	59	1 041
31/12 år 2001	1 041	104	59	1 086
31/12 år 2002	1 086	109	59	1 136
31/12 år 2003	1 136	113	59	1 190
31/12 år 2004	1 190	119	59 + 1 250	0

Anm.: Exemplet är hämtat från "Capital Instruments", Financial Reporting Standard No. 4 (FRS4), Application Notes, Accounting Standards Board 1993.

14 § Vid äkta återköpstransaktioner enligt 2 kap. 9 § skall skillnaden mellan köpeskillingen för avistaledet och terminsledet periodiseras över löptiden och redovisas som ränta. Bestämmelserna i 12 och 13 §§ skall tillämpas på motsvarande sätt.

Allmänna råd

Framräkningen av upplupet anskaffningsvärde på de räntebärande värdepapper som ingår i en äkta återköpstransaktion påverkas inte av de överenskomna räntevillkoren för återköpstransaktionen.

Även när en äkta återköpstransaktion omfattar tillgångar som inte är räntebärande, t.ex. aktier, behandlas skillnaden i pris mellan avistaledet och terminsledet som ränta, periodiseras och redovisas enligt reglerna i 12 och 13 §§.

15 § Vid värdepapperslån enligt 2 kap. 10 § skall erhållen och erlagd provision periodiseras över löptiden och redovisas som ränta.

Utländsk valuta

16 §⁶ Oavsett vad som anges i bilaga 2, 8 § första stycket 3 skall vissa valutakursdifferenser föras över eget kapital. Det gäller valutakursdifferenser som avser dels sådana monetära tillgångar som utgör en del av en nettoinvestering (dotterföretag, intresseföretag och filialer), dels sådana lån i främmande valuta som tagits upp för att skydda en nettoinvestering.

Allmänna råd

Materiella och immateriella anläggningstillgångar samt andelar som är anläggningstillgångar bör räknas om efter anskaffningskursen vid förvärvet.

Om nettoinvesteringar i utländsk valuta, se IAS 21 The effects of changes in foreign exchange rates (revised 1993).

Pensionsåtaganden

17 § Ett institut skall göra avsättning i balansräkningen för sådana pensionsåtaganden som inte har täckning i någon pensionsstiftelses förmögenhet eller i en tecknad pensionsförsäkring.

⁶ BRD art. 39.5 och 39.6.

5 kap. Tilläggsupplysningar

Balansräkningen

Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.

1 §⁷ I balansräkningen eller i not skall posten ”Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.” (Tillgångar, post 2) delas upp på följande delposter:

1. delpost 2.a, Belåningsbara statspapper (med det innehåll som framgår av bilaga 1, 3 § första stycket 1), och
2. delpost 2.b, Andra belåningsbara värdepapper (med det innehåll som framgår av bilaga 1, 3 § första stycket 2).

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

2 §⁸ I balansräkningen eller i not skall posten ”Obligationer och andra räntebärande värdepapper” (Tillgångar, post 5) delas upp på följande delposter:

1. delpost 5.a, Emitterade av offentliga organ, och
2. delpost 5.b, Emitterade av andra låntagare.

Av 3 § framgår att det finns vissa krav på upplysningar om emittenter.

3 § Posterna ”Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.” (Tillgångar, post 2) och ”Obligationer och andra räntebärande värdepapper” (Tillgångar, post 5) skall i not delas upp på grupper av instrument av likartad karaktär i riskhänseende. Uppdelningen skall åtminstone omfatta följande kategorier av emittenter, och uppgifter skall lämnas om upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde och bokfört värde för respektive grupp av värdepapper:

Anläggningstillgångar:

- svenska staten
 - svenska kommuner
 - svenska bostadsinstitut
 - övriga svenska emittenter
 - icke-finansiella företag
 - övriga finansiella företag
 - utländska stater
 - övriga utländska emittenter
- SUMMA
varav efterställt.

Omsättningstillgångar:

- svenska staten
 - svenska kommuner
 - svenska bostadsinstitut
 - övriga svenska emittenter-
 - icke-finansiella företag
 - övriga finansiella företag
 - utländska stater
 - övriga utländska emittenter
- SUMMA
varav efterställt.

⁷ BRD art. 4.

⁸ BRD art. 4 och 17.

Klassificering av värdepapper

4 §⁹ För innehav av värdepapper (Tillgångar, posterna 2, 5, 6, 7 och 8) skall i not lämnas närmare upplysningar om de kriterier som använts för att klassificera dessa som omsättnings- eller anläggningstillgångar (jfr 5 kap. 3 § 4 ÅRKL).

Upplysningar om värdepapper

5 §¹⁰ Var och en av posterna ”Obligationer och andra räntebärande värdepapper” (Tillgångar, post 5), ”Aktier och andelar (som inte ingår i post 7 eller 8)” (Tillgångar, post 6), ”Aktier och andelar i intresseföretag” (Tillgångar, post 7) samt ”Aktier och andelar i koncernföretag” (Tillgångar, post 8) skall i not delas upp på noterade och onoterade värdepapper.

Löptidsinformation

6 §¹¹ För var och en av posterna ”Utlåning till kreditinstitut” (Tillgångar, post 3), ”Utlåning till allmänheten” (Tillgångar, post 4), ”Skulder till kreditinstitut” (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 1), ”In- och upplåning från allmänheten – Inlåning” (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 2.a), ”In- och upplåning från allmänheten – Upplåning” (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 2.b) samt ”Emitterade värdepapper m.m. – Övriga” (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 3.b) skall i not bokförda värden fördelas på följande löptider:

1. betalbara på anfordran,
2. återstående löptid om högst 3 månader,
3. återstående löptid längre än 3 månader men högst 1 år,
4. återstående löptid längre än 1 år men högst 5 år, samt
5. återstående löptid längre än 5 år.

För var och en av posterna ”Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.” (Tillgångar, post 2), ”Obligationer och andra räntebärande värdepapper” (Tillgångar, post 5) samt ”Emitterade värdepapper m.m. – Emitterade skuldebrev” (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 3.a) skall i not bokförda värden fördelas på följande löptider:

1. återstående löptid om högst 1 år,
2. återstående löptid längre än 1 år men högst 5 år,
3. återstående löptid längre än 5 år men högst 10 år, samt
4. återstående löptid längre än 10 år.

Även den genomsnittliga återstående löptiden för respektive tillgångs- och skuldpost skall anges i not.

För fordringar och skulder med amortering skall återstående löptid räknas som tiden fram till förfalldagen för respektive amortering. Återstående löptid för sådana låneavtal som löper med periodvis bundna villkor skall räknas som tiden fram till nästa dag för villkorsändring.

Som betalbara på anfordran skall anses endast sådana belopp som kan tas i anspråk när som helst eller för vilka det finns en avtalad löp- eller uppsägningstid som underskrider en arbetsdag.

⁹ BRD art. 41.2 b.

¹⁰ BRD art. 41.2 a.

¹¹ BRD art. 4, 40.3 och 11.

Allmänna råd

Osäkra fordringar bör fördelas med hänsyn till när fordran beräknas inflyta.

Innehav i kreditinstitut

7 §¹² För var och en av posterna ”Aktier och andelar i intresseföretag” (Tillgångar, post 7) samt ”Aktier och andelar i koncernföretag” (Tillgångar, post 8) skall i not anges det belopp som är innehav i kreditinstitut.

Leasingaffärer

8 §¹³ För var och en av posterna i balansräkningen skall i not lämnas uppgift om värdet av leasingaffärer.

I not till "Materiella tillgångar – Leasingobjekt" (Tillgångar, post 10.b) skall lämnas upplysning om vilken avskrivningsmetod och vilka principer som tillämpas för att fastställa restvärdet för olika slag av leasingobjekt samt vilka avskrivningstider som gäller för olika slag av objekt och dessutom vilken metod som tillämpas för intäktsperiodisering. Om ett leasingobjekts restvärde är garanterat av leverantören eller någon annan och det garanterade beloppet av väsentlig betydelse, bör även detta anges.

I not skall anges det bokförda värdet av återtagen leasingegendom.

Byggnader och mark i den egna verksamheten

9 §¹⁴ För posten ”Materiella tillgångar” (Tillgångar, post 10) skall i not anges beloppet för byggnader och mark som till väsentlig del används för den egna verksamheten.

Uppdelning av lånefordringar på kategorier av låntagare

10 § För lånefordringar som är anläggningstillgångar skall ett kreditinstitut lämna upplysningar, uppdelat på väsentliga kategorier av låntagare, om beloppen för

1. lånefordringar,
2. osäkra lånefordringar,
3. oregrerade lånefordringar,
4. specifika reserveringar för individuellt värderade lånefordringar,
5. gruppvisa reserveringar för individuellt värderade lånefordringar, samt
6. reserveringar för gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad kreditrisk.

Allmänna råd

Ett kreditinstitut skall upplysa om låneportföljens sammansättning baserat på en meningsfull kategorisering av låntagarna, exempelvis med uppdelning på företagslån, konsumentlån, lån till närstående företag etc. Företagslån bör dessutom specificeras branschvis.

¹² BRD art. 4.

¹³ BRD art. 41.2 c.

¹⁴ BRD art. 4.

För varje väsentlig kategori av låntagare och för hela låneportföljen bör följande beloppsuppgifter lämnas:

1. upplupet anskaffningsvärde för lånefordringar före beaktande av
 - a) specifika reserveringar för individuellt värderade lånefordringar,
 - b) gruppvisa reserveringar för individuellt värderade lånefordringar, och
 - c) reserveringar för gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad kreditrisk,
2. bokfört värde för lånefordringar efter beaktande av
 - a) specifika reserveringar för individuellt värderade lånefordringar,
 - b) gruppvisa reserveringar för individuellt värderade lånefordringar, och
 - c) reserveringar för gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad kreditrisk,
3. bokfört värde för osäkra lånefordringar,
4. bokfört värde för sådana oreglerade lånefordringar som ingår i osäkra lånefordringar,
5. bokfört värde för sådana oreglerade lånefordringar som inte ingår i osäkra lånefordringar och för vilka kreditinstitutet intäktstjänst för ränta,
6. specifika reserveringar för individuellt värderade lånefordringar,
7. gruppvisa reserveringar för individuellt värderade lånefordringar, samt
8. reserveringar för gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad kreditrisk.

Med oreglerad lånefordran menas en fordran där förfallna ränte- eller kapitalbelopp kvarstår obetalda sedan mer än 60 dagar, beräknat från den ursprungligen avtalade betalningstidpunkten.

När institutet beräknar hur lång tid räntor och kapitalbelopp varit förfallna till betalning bör det inte ta någon hänsyn till betalningsanstånd som beror på låntagarens betalningssvårigheter eller motsvarande.

Belopp bör anges separat, om en del av den gruppvisa reserveringen för individuellt värderade lånefordringar respektive reserveringen för gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad kreditrisk inte kan fördelas på någon väsentlig kategori av låntagare.

Det är också lämpligt att en övergripande information lämnas för hela låneportföljen i form av bokförda värden enligt följande:

1. typ av lånefordran (t.ex. fastighetslån, kontokortslån, finansiell leasing),
2. typ av säkerhet för lånefordran (t.ex. pant i bostadsfastighet, pant i kommersiell fastighet, statsgaranti, blancokrediter), eller
3. kreditvärdighet hos låntagaren (t.ex. enligt intern eller extern rating).

Uppdelning av lånefordringar på geografiska områden

10 a § För lånefordringar som är anläggningstillgångar skall ett kreditinstitut lämna upplysningar, uppdelat på geografiska områden, om det bokförda värdet av

1. lånefordringar,
 2. osäkra lånefordringar, och
 3. oreglerade lånefordringar
- samt, om det är praktiskt möjligt, relaterade belopp för
4. specifika reserveringar för individuellt värderade lånefordringar,
 5. gruppvisa reserveringar för individuellt värderade lånefordringar, och
 6. reserveringar för gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad kreditrisk.

Allmänna råd:

Ett kreditinstitut bör lämna övergripande information om den geografiska uppdelningen av lånefordringar, vilket omfattar en uppdelning i nationella och internationella lånefordringar. Fordringarna bör delas upp ytterligare enligt väsentlighetsprincipen på relevanta geografiska områden. Statslån bör anges separat. Geografiska områden kan vara individuella länder, grupper av länder eller regioner inom ett land. Kreditinstitutet bör också ange hur man allokerar lånefordringar till olika geografiska områden, t.ex. efter låntagarens hemvist.

Belopp bör anges separat, om en del av den gruppvisa reserveringen för individuellt värderade lånefordringar respektive reserveringen för gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad kreditrisk inte kan fördelas på något geografiskt område.

Omstrukturerade lånefordringar samt omklassificerade osäkra lånefordringar

10 b § För lånefordringar som är anläggningstillgångar skall i not till balansräkningen anges:

1. det bokförda värdet av sådana lånefordringar som har omstrukturerats enligt 4 kap. 8 f § under räkenskapsperioden
 - a) dels före omstruktureringen,
 - b) dels efter omstruktureringen,
2. det bokförda värdet av sådana osäkra lånefordringar som under räkenskapsperioden återfått status av normal lånefordran enligt 4 kap. 8 g §.

Transfereringsrisk

10 c § I not till balansräkningen skall anges:

1. det totala bokförda värdet, före reserveringen för transfereringsrisk, av sådana lånefordringar som omfattas av reserveringen för transfereringsrisk efter tillämpning av
 - a) specifika reserveringar för individuellt värderade lånefordringar,
 - b) gruppvisa reserveringar för individuellt värderade lånefordringar, och
 - c) reserveringar för gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad kreditrisk, samt
2. den totala reserveringen för transfereringsrisker.

Övertagen egendom

11 § I not till balansräkningen skall ett kreditinstitut samlat ange:

1. det bokförda värdet av sådan egendom som institutet övertagit för att skydda en fordran, uppdelat på följande slag av egendom:

- a) byggnader och mark,
- b) bostadsrätter (upptagna under posten "Aktier och andelar"),
- c) aktier och övriga andelar,
- d) annan övertagen egendom,

2. under räkenskapsåret bokförd nettoavkastning (driftsnetto) på sådana tillgångar som avses i 1, uppdelat på a, b, c, och d, samt

3. nettoavkastningen enligt 2 i procent av det genomsnittliga bokförda värdet av de tillgångar som anges i 1, omräknat till helårsräntesats, med uppdelning på a, b, c och d.

Värdepappersbolag och kreditmarknadsbolag som har leasing som huvudsaklig verksamhet behöver lämna uppgifter enligt första stycket 2 och 3 endast om det bokförda värdet av tillgångarna enligt första stycket 1 a–1 d överstiger 3 procent av balansomslutningen.

Övertagen egendom som utgörs av fastigheter

12 § För fastigheter som ett kreditinstitut övertagit för att skydda en fordran skall institutet i not till balansräkningen lämna uppgifter enligt 13–17 §§.

13 § Upplysningarna skall lämnas med uppdelning på följande kategorier av fastigheter:

1. flerbostadshus,
2. kontors- och affärsfastigheter,
3. industri- och lagerfastigheter,
4. hotell- och konferensanläggningar, samt
5. övriga fastigheter.

Övriga fastigheter omfattar t.ex. småhus, jordbruksfastigheter, råmark och markanläggningar samt pågående nyanläggningar. Väsentliga delposter skall specificeras.

För varje kategori av fastigheter skall följande uppgifter lämnas:

1. antal fastigheter,
2. bokfört värde,
3. verkligt värde,
4. bokfört värde per kvadratmeter uthyrningsbar bruksarea,
5. ekonomisk vakansgrad,
6. ytvakansgrad, samt
7. direktavkastning.

Ekonomisk vakansgrad definieras som bedömd marknadshyra för outhyrda lokaler i procent av summan av detta belopp och redovisade hyresintäkter.

Ytvakansgrad definieras som bruksarean för outhyrda lokaler i procent av uthyrningsbar bruksarea.

Direktavkastningen skall beräknas som driftsnettot för de fastigheter som ägdes vid räkenskapsårets utgång i procent av dessa fastigheters bokförda värde på balansdagen. Vid beräkningen skall den tid som fastigheten ägts under året beaktas. Om direktavkastningen har påverkats väsentligt av höga underhållskostnader av engångskaraktär eller av något annat liknande skäl, skall upplysning lämnas som förtydligar detta förhållande. Sådana fastigheter som inte genererat någon avkastning under räkenskapsåret på grund av att de är obebyggda, under uppförande (projektfastigheter) eller under genomgripande ombyggnad får uteslutas från beräkningen av direktavkastning, om upplysning lämnas om fastigheternas sammanlagda bokförda värde.

Med driftsnetto menas hyresintäkter minus driftskostnader enligt redovisningen för perioden. I driftskostnader ingår redovisade kostnader för fastighetsförvaltningen, inklusive underhåll, hyresgästpassningar, tomträttsavgäld och fastighetsskatt. Däremot ingår inte räntekostnader och andra finansiella kostnader, avskrivningar eller central administration. Räntebidrag skall inte räknas in i driftsoverskottet utan ses som en räntesubvention.

Uppgifter om såväl bokfört värde som verkligt värde per kategori av fastigheter skall dessutom delas upp geografiskt på lämpligt sätt.

Allmänna råd

Fastigheter som endast delvis är under ombyggnad får inte undantas från beräkningen av direktavkastning.

En lämplig geografisk uppdelning är ofta att dela på storstadsregioner och övriga landet samt utlandet. Värdemässigt stora innehav i utlandet bör fördelas per land eller grupper av länder.

14 § Följande upplysningar skall lämnas om valda värderingsmetoder:

- a) värderingsmetoder som använts för respektive kategori av fastigheter,
- b) väsentliga faktorer som påverkat värderingen,
- c) andelen bokfört värde som avser internt värderade fastigheter, samt
- d) andra upplysningar som är väsentliga för att kunna bedöma postens innehåll.

Allmänna råd

För att läsaren av årsredovisningen bättre skall kunna bedöma hur väl de åsatta värdena speglar försäljningsvärdet på balansdagen är det väsentligt att ett kreditinstitut, för väsentliga marknader, lämnar utförliga uppgifter om hur värderingen utförts och på vilka grunder. Ändrade värderingsmetoder eller antaganden jämfört med föregående räkenskapsår bör därför särskilt anges.

Exempel på upplysningar som bör lämnas vid tillämpning av kassaflödesmetoden är val av kalkylränta och avkastningskrav samt andra förhållanden som är av väsentlig betydelse för värderingen, t.ex. vakansnivåer. Institutet är skyldigt att lämna uppgifter oavsett om värderingen utförts av interna eller externa värderingsmän.

15 § Upplysningar skall lämnas om väsentliga förändringar i fastighetsinnehavet under året.

16 § Information skall lämnas om riskexponeringen i fastighetsinnehavet. En analys bör lämnas som visar hur fastighetsvärdet påverkas av att väsentliga värdepåverkande parametrar ändras, t.ex. avkastningskravet.

Undantag från plikten att upplysa om övertagna fastigheter

17 § Uppgifter enligt 13 § tredje stycket 5–7 om ekonomisk vakansgrad, ytvakansgrad och direktavkastning per kategori av fastigheter behöver inte lämnas, om antalet fastigheter per kategori är så litet att uppgifternas innehåll skulle spegla förhållandet för en enskild fastighet och därmed avslöja affärshemligheter som skulle skada företaget. I sådana fall får kategorier av fastigheter slås samman, under förutsättning att upplysningar lämnas om detta.

Uppgifter enligt 13 § tredje stycket 5 om ekonomisk vakansgrad och 6 om ytvakansgrad samt enligt 16 § om riskexponering får utelämnas, om det bokförda värdet av övertagna fastigheter underskrider 20 procent av eget kapital.

Uppgifter enligt 13 § tredje stycket 4–7, om bokfört värde per kvadratmeter, ekonomisk vakansgrad, ytvakansgrad och direktavkastning, samt 16 § om riskexponering får utelämnas, om det bokförda värdet av övertagna fastigheter underskrider 5 procent av eget kapital.

Under samma förutsättningar behövs det inte heller någon fördelning på kategori av fastigheter enligt 13 § första stycket av uppgifter enligt 13 § tredje stycket 1–3 om antal fastigheter, bokfört värde och verkligt värde samt 14 § a om värderingsmetoder.

Poster inom linjen

18 §¹⁵ För var och en av posterna inom linjen skall i not anges arten och storleken av varje slag av ställd pant, ansvarsförbindelse eller åtagande som är av betydelse för institutets verksamhet.

För var och en av skuldposterna och posterna inom linjen skall i not anges de totala beloppen för tillgångar som ställts som säkerhet för egna eller tredje mans förpliktelser.

Om institutet har ställt säkerhet eller ingått ansvarsförbindelse till förmån för något eller några koncern- eller intresseföretag, skall särskilda upplysningar lämnas om detta.

Upplysningar skall vidare lämnas om väsentliga förlustrisker i ansvarsförbindelser och åtaganden samt de reserveringar för befarade kreditförluster som gjorts för dessa.

Allmänna råd

Upplysningar om nominella belopp bör lämnas för ansvarsförbindelser fördelat på garantier, rembursor och övriga ansvarsförbindelser.

För åtaganden bör upplysningar lämnas om nominella belopp för framtida betalningar samt andra åtaganden.

¹⁵ BRD art. 24, 25 och 40.3 d.

Ett kreditinstitut bör lämna information om transaktioner som är förenade med regressrätt. Härmed avses transaktioner där kreditinstitutet överlåter lånefordringar med en garanti gentemot förvärvaren som innebär att låntagarna fullföljer betalningar och andra skyldigheter enligt lånekontraktet.

Upplysningarna bör innefatta övergripande information om villkoren för regressrätt och de förväntade förlusterna med hänsyn till dessa villkor.

Följande exempel kan vara vägledande för uppgiftslämnandet:

ANSVARSFÖRBINDELSER

Garantier

Garantiförbindelser – krediter

Garantiförbindelser – övriga

Egna accepter

Garantifondförbindelser

Beviljade, ej disponerade remburs

Övriga ansvarsförbindelser

ÅTAGANDEN

Åtaganden om framtida betalningar

Avtal om köp och försäljning av värdepapper på termin

Avtal om att inom viss tid ställa deposition till annans förfogande (forward)

Certifikatprogram och marknadsbevisprogram

Övriga åtaganden om framtida betalningar

Övriga ränte-, aktie- och valutakursrelaterade kontrakt

Andra åtaganden

Fordran på grund av leveransförbindelser vid överlåtelse av värdepapper

Garanterat belopp vid likviditetsförvaltning

Beviljade men ej utbetalade krediter

Outnyttjad del av beviljade räkningskrediter

Vidareutlåning av inlånade värdepapper

Övriga åtaganden

Nominellt belopp avser det belopp i svenska kronor som en garanti, ett kontrakt eller någon annan förpliktelse omfattar. Se även 25 och 26 §§.

Medel som förvaltas i eget namn men för tredje mans räkning

19 §¹⁶ För var och en av posterna i balansräkningen skall i not lämnas uppgifter om summan av de medel som förvaltas i eget namn men för tredje mans räkning (jfr 2 kap. 7 §).

Pensionsförpliktelser

20 § Uppgifter skall lämnas om hur institutets pensionsförpliktelser har täckts. Institut vars redovisade pensionsskuld i balansräkningen eller kapital i pensions-

¹⁶ BRD art. 10.

stiftelse överstiger kapitalvärdet av pensionsåtagandena skall redovisa överskottet i not till balansräkningen.

Allmänna råd

Obeskattade reserver

Varje obeskattad reserv (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 8) bör redovisas separat i balansräkningen eller i en not till denna.

Fond för orealiserade vinster

21 § ”Fond för orealiserade vinster” (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 12 b) skall i balansräkningen eller i en not delas upp på respektive balanspost.

Upplysningar om verkligt värde

22 § I not till balansräkningen skall för varje tillgångs- och skuldpost verkligt värde jämföras med bokfört värde. Uppgifter om verkligt värde skall lämnas även för sådana finansiella positioner som inte tagits upp i balansräkningen.

Om det verkliga värdet inte kan bestämmas med tillräcklig grad av tillförlitlighet till rimlig kostnad eller inom rimlig tid, behöver inte bestämmelserna i första stycket tillämpas. Information om anledningarna till detta skall lämnas tillsammans med upplysningar om viktiga faktorer som bestämmer det verkliga värdet.

Upplysningar skall lämnas om försäljningsvärdet justeras enligt 4 kap. 4 § vid beräkningen av verkligt värde. Upplysningar skall även lämnas om

- de omständigheter som föranleder justeringen,
- storleken av justeringarna, samt
- det sätt på vilket justeringens storlek bestäms, under förutsättning att dessa upplysningar är väsentliga.

Uppgifter enligt första stycket behöver inte lämnas för ”Immateriella anläggningstillgångar” (Tillgångar, post 9). Institut vars balansomslutning underskrider 1 miljard kronor behöver inte lämna uppgifter enligt första stycket.

Om anläggning- och omsättningstillgångar ingår i samma post skall uppgifter lämnas särskilt för varje sådan värderingskategori.

Allmänna råd

International Accounting Standard nummer 32 (publicerad i juni 1995), Financial Instruments: Disclosure and Presentation, punkterna 77–87, är lämplig bakgrundsläsning till paragrafens upplysningskrav. Där anges bl.a. att det noterade priset efter justering för transaktionskostnader utgör den bästa uppskattningen av verkligt värde på aktiva och likvida marknader. I andra fall kan estimeringsmetoder användas.

Om nuvärdesberäkning används, diskonteras kassaflödena till den aktuella marknadsräntan för samma tidshorisont och risk (inklusive kreditrisken).

För betalningsmedel, kortfristiga fordringar och skulder samt fordringar och skulder till rörlig marknadsränta bör det verkliga värdet vanligtvis kunna

approximeras till det nominella beloppet. Den väsentliga innebörden av de värderingstekniker som använts bör kommenteras.

Upplysningarna kan lämnas i form av följande uppställning:

Tillgångar	<i>omsättningstillgångar</i>		<i>anläggningstillgångar</i>	
	<i>bokf. v.</i>	<i>verkl. v.</i>	<i>bokf. v.</i>	<i>verkl. v.</i>
1. Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	bv	vv	bv	vv
2. Belåningsbara stats- skuldförbindelser m.m.	bv	vv	bv	vv
3. Utlåning till kredit- institut	bv	vv	bv	vv
4. Utlåning till allmän- heten	bv	vv	bv	vv
5. Obligationer och andra räntebärande värdepapper	bv	vv	bv	vv
6. Aktier och andelar (som inte ingår i post 7 eller 8)	bv	vv	bv	vv
7. Aktier och andelar i intresseföretag	bv	(vv)	bv	(vv)
8. Aktier och andelar i koncernföretag	bv	(vv)	bv	(vv)
8A. Tillgångar i för- säkringsrörelsen	bv	(vv)	bv	(vv)
9. Immateriella anläggningstillgångar	bv	-	bv	-
10. Materiella tillgångar	bv	vv	bv	vv
11. Tecknat ej inbetalt kapital	bv	vv	bv	vv
12. Övriga tillgångar	bv	vv	bv	vv
13. Förutbetalda kost- nader och upplupna intäkter	bv	vv	bv	vv
Summa tillgångar	Summa	Summa	Summa	Summa

Skulder

	<i>bokf. v.</i>	<i>verkl. v.</i>
1. Skulder till kreditinstitut	bv	vv
2. In- och upplåning från allmänheten	bv	vv
3. Emitterade värdepapper m.m.	bv	vv
3A. Skulder i försäkringsrörelsen	bv	vv
4. Övriga skulder	bv	vv
5. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	bv	vv
6. Avsättningar	bv	vv
7. Efterställda skulder	bv	vv
Summa skulder	Summa	Summa

Positioner som inte redovisas i balansräkningen

A. Positiva positioner	vv
B. Negativa positioner	vv

Upplysningar om bokförda över- och undervärden

23 § Då en eller flera finansiella tillgångar tagits upp till ett värde som är högre än det verkliga värdet eller då en eller flera finansiella skulder tagits upp till ett lägre värde än det verkliga värdet, skall det särskilt upplysas

- a) om storleken av detta bokförda övervärde eller undervärde specificerat på respektive balansräkningspost, samt
- b) om skälen till varför det bokförda värdet inte justerats.

Med finansiella tillgångar och skulder menas sådana tillgångar och skulder som inte är materiella eller immateriella.

Allmänna råd

En värdering över verkligt värde kan förekomma för finansiella anläggningstillgångar och för tillgångar där säkringsredovisning med anskaffningsvärdering (deferral hedge accounting) tillämpas. För skulder kan en värdering under verkligt värde uppstå vid nominell värdering och där säkringsredovisning tillämpas.

International Accounting Standard nummer 32 (publicerad i juni 1995), Financial Instruments: Disclosure and Presentation, punkterna 88–90, utgör bakgrund till paragrafens upplysningskrav.

Information om finansiella poster

24 § Sammanfattande information skall lämnas om omfattningen och arten hos de finansiella posterna, inklusive väsentliga villkor och förhållanden som kan påverka storlek, tidpunkt och sannolikhet för de framtida betalningsflödena för

- varje finansiell tillgångs- och skuldpost,
- utgivna aktieinstrument, samt
- finansiella poster som inte upptagits i balansräkningen, om inte annat anges i 25 och 26 §§.

Med finansiella tillgångar och skulder menas sådana tillgångar och skulder som inte är materiella eller immateriella.

Allmänna råd

Om ett instrument har en klassificering i balansräkningen som avviker från dess legala form, bör kreditinstitutet i noterna upplysa om instrumentets karaktär.

International Accounting Standard nummer 32 (publicerad i juni 1995), Financial Instruments: Disclosure and Presentation, punkterna 47–55, utgör bakgrund till paragrafens upplysningskrav.

Derivatinstrument

25 §¹⁷ Övergripande information skall lämnas om vilka derivatinstrument som kreditinstitutet innehar eller har ställt ut.

Sådana villkor eller förhållanden som är väsentliga för att bedöma storleken av, tidpunkten för och säkerheten i framtida betalningsflöden skall anges. Informationen får lämnas gemensamt för grupper av sådana instrument som individuellt inte är väsentliga för bedömningen av företagets framtida betalningsflöden.

Information skall samtidigt lämnas om för vilka syften instrumenten används, t.ex. som säkring eller för att göra en vinst.

26 § För de optioner, terminer, swappar och liknande finansiella instrument som helt eller delvis tagits upp i balansräkningen skall i not lämnas upplysningar om bokförda värden, verkliga värden och nominella belopp. Sådana uppgifter skall också lämnas för terminer och liknande finansiella instrument som inte tagits upp i balansräkningen. Upplysningarna skall lämnas uppdelat på aktierelaterade, valutarelaterade, ränterelaterade samt övriga finansiella instrument och fördelat på optioner, terminer, swappar och övriga instrument. Uppgifter om clearade kontrakt enligt lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet, inklusive utländska kontrakt av motsvarande slag, skall lämnas uppdelat på aktierelaterade, valutarelaterade, ränterelaterade samt övriga finansiella instrument. Uppgifterna enligt detta stycke skall anges var för sig för instrument med positiva verkliga värden och instrument med negativa verkliga värden.

Åtminstone följande särskilda upplysningar skall lämnas om sådana instrument som redovisas som skyddande eller säkrade:

- a) hur stora realiserade vinster respektive realiserade förluster som skjuts upp till följd av säkringsredovisningen, samt
- b) vilka skälen är till att säkringsredovisning tillämpas.

Uppgifter enligt första stycket behöver lämnas endast om

1. summan av de sammanlagda positiva verkliga värdena och absolutbeloppet av de sammanlagda negativa verkliga värdena överstiger 10 procent av eget kapital, eller
2. summan av de nominella beloppen överstiger 200 procent av eget kapital.

¹⁷ BRD art. 41.2 h.

Allmänna råd

Uppgifter om värden på derivatinstrument kan lämnas enligt följande matris:

Derivatinstrument med positiva verkliga värden eller värde noll

	Ränta	Valuta	Aktie	Övriga
<i>Derivatinstrument som helt eller delvis tagits upp i balansräkningen</i>				
Innehavda optioner	v,b,n	v,b,n	v,b,n	v,b,n
Terminer med positivt värde	v,b,n	v,b,n	v,b,n	v,b,n
Swappar med positivt värde	v,b,n	v,b,n	v,b,n	v,b,n
Övriga derivatinstrument med positivt värde	v,b,n	v,b,n	v,b,n	v,b,n
SUMMA	v,b,n	v,b,n	v,b,n	v,b,n
varav clearat	v,b,n	v,b,n	v,b,n	v,b,n
<i>Derivatinstrument som inte tagits upp i balansräkningen</i>				
Terminer med positivt värde	v,n	v,n	v,n	v,n
Övriga derivatinstrument med positivt värde	v,n	v,n	v,n	v,n
SUMMA	v,n	v,n	v,n	v,n
varav clearat	v,n	v,n	v,n	v,n
SUMMA	v,b,n	v,b,n	v,b,n	v,b,n
varav clearat	v,b,n	v,b,n	v,b,n	v,b,n

Derivatinstrument med negativa verkliga värden

	Ränta	Valuta	Aktie	Övriga
<i>Derivatinstrument som helt eller delvis tagits upp i balansräkningen</i>				
Utställda optioner	v,b,n	v,b,n	v,b,n	v,b,n
Terminer med negativt värde	v,b,n	v,b,n	v,b,n	v,b,n
Swappar med negativt värde	v,b,n	v,b,n	v,b,n	v,b,n
Övriga derivatinstrument med negativt värde	v,b,n	v,b,n	v,b,n	v,b,n
SUMMA	v,b,n	v,b,n	v,b,n	v,b,n
varav clearat	v,b,n	v,b,n	v,b,n	v,b,n
<i>Derivatinstrument som inte tagits upp i balansräkningen</i>				
Terminer med negativt värde	v,n	v,n	v,n	v,n
Övriga derivatinstrument med negativt värde	v,n	v,n	v,n	v,n
SUMMA	v,n	v,n	v,n	v,n
varav clearat	v,n	v,n	v,n	v,n
SUMMA	v,b,n	v,b,n	v,b,n	v,b,n
varav clearat	v,b,n	v,b,n	v,b,n	v,b,n

v = verkligt värde / b = bokfört värde / n = nominellt belopp

Sådana instrument vars betalningsflöden är bestämda och beroende av kurser för flera olika valutor förs normalt till valutainstrumenten. Sådana instrument vars betalningsflöden är bestämda i en och samma valuta klassificeras i stället i någon av de andra kategorierna (ränta, aktie, övriga).

Med nominellt belopp menas den effektiva beloppsbas på vilken instrumentets värde bestäms. För terminer är det nominella beloppet det överenskomna terminspriset. För swappar är basen det överenskomna beräkningsunderlaget. För optioner är det nominella beloppet det kontrakterade lösenpriset. I de undantagsfall där beloppsbasen inte fixeras beloppsmässigt utan t.ex. bestäms av en särskild formel bör den aktuella bästa skattningen av basen anges. Om basen är bestämd i utländsk valuta, räknas den om till svenska kronor med relevant avista- eller terminskurs.

Efterställda tillgångar

27 §¹⁸ För var och en av tillgångsposterna skall i not lämnas uppgift om det belopp som avser efterställda tillgångar.

Efterställda tillgångar är de tillgångar som, vare sig de representeras av värdepapper eller ej, i händelse av likvidation eller konkurs kan infrias först efter det att övriga borgenärer tillgodosetts.

Allmänna råd

Se även 5 kap. 6 § 3 ÅRKL.

Resultaträkningen

Räntor

28 §¹⁹ ”Ränteintäkter” (post 1) skall i not specificeras enligt följande:

1. ränteintäkter på utlåning till kreditinstitut (Tillgångar, post 3),
2. ränteintäkter på utlåning till allmänheten (Tillgångar, post 4),
3. ränteintäkter på räntebärande värdepapper (Tillgångar, post 2 och 5), samt
4. övriga ränteintäkter.

”Räntekostnader” (post 3) skall i not specificeras enligt följande:

1. räntekostnader för skulder till kreditinstitut (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 1),
2. räntekostnader för in- och upplåning från allmänheten (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 2),
3. räntekostnader för räntebärande värdepapper (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 3),
4. räntekostnader för efterställda skulder (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 7), samt
5. övriga räntekostnader.

Kreditinstitut vars balansomslutning överstiger 100 miljarder kronor skall lämna uppgifter om medelsaldot under året för var och en av de balansräkningsposter som anges i första stycket 1–3 och andra stycket 1–3. Medelsaldot för tillgångsposterna 2 och 5 får anges gemensamt. Kreditinstitutet skall även fördela uppgifterna om ränteintäkter och räntekostnader enligt första och andra styckena samt medelsaldot för svensk respektive utländsk valuta.

¹⁸ BRD art. 6.

¹⁹ BRD art. 27.

Uppgifter skall lämnas om medelräntan (genomsnittsräntan) under året på utlåning till och inlåning från allmänheten. Räntan på utlåning skall även innefatta avgifter för avtalade krediter.

Upplysningar skall lämnas om ”räntenetto”, med vilket menas summan av institutets ränteintäkter och leasingintäkter med avdrag för räntekostnader och avskrivningar enligt plan på leasingobjekt.

Allmänna råd

Uppgifter bör lämnas om hur stor del av ränteintäkterna som avser omsättningsklassificerade värdepapper.

Leasing

29 § I not till posten ”Leasingintäkter” (post 2) lämnas uppgifter om leasingintäkternas bruttobelopp respektive avskrivningar enligt plan.

Erhållna utdelningar

30 §²⁰ I resultaträkningen eller i not skall posten ”Erhållna utdelningar” (post 4) delas upp på

1. delpost 4.a: Utdelningar från aktier och andelar (Tillgångar, post 6),
2. delpost 4.b: Utdelningar från intresseföretag (Tillgångar, post 7), och
3. delpost 4.c: Utdelningar från koncernföretag (Tillgångar, post 8).

Provisioner

31 § ”Provisionsintäkter” (post 5) skall i not specificeras enligt följande:

- a) betalningsförmedlingsprovisioner,
- b) utlåningsprovisioner,
- c) inlåningsprovisioner,
- d) garantiprovisioner,
- e) värdepappersprovisioner, och
- f) övriga provisioner.

”Provisionskostnader” (post 6) skall i not specificeras enligt följande:

- a) betalningsförmedlingsprovisioner,
- b) värdepappersprovisioner, och
- c) övriga provisioner.

Allmänna råd

Betalningsförmedlingsprovisioner är t.ex. inbetalningsavgifter, checkinlösensavgifter, postväxelavgifter, småuttagsavgifter samt avgifter för in- och utbetalningar i utländsk valuta.

Utlåningsprovisioner är t.ex. expeditionsavgifter vid kreditgivning, inkassoavgifter och avgifter vid övertrassering av beviljade krediter. Inlåningsprovisioner är t.ex. allemanssparprovisioner och övertrasseringsavgifter på inlåningskonton.

²⁰ BRD art. 27.

Garantiprovisioner är t.ex. provisioner för ansvarsförbindelser och åtaganden.

Värdepappersprovisioner är transaktions-, värde-, och värdeförändringsberoende provisioner, t.ex. courtage vid värdepapperstransaktioner, avgifter på fondsparande, market maker-avgifter, förvaltningsavgifter, förvaringsavgifter samt ersättning för rådgivning och annan medverkan vid emissioner, fusioner, förvärv och liknande aktiviteter.

Övriga provisioner omfattar de provisioner som inte redovisas i de andra specifikationsposterna, t.ex. bankfacksavgifter, rådgivningsprovisioner och market maker-avgifter vid valutahandel.

Nettoresultat av finansiella transaktioner

32 § Posten ”Nettoresultat av finansiella transaktioner” (post 7) skall i not delas upp på följande sätt:

1. realisationsresultat,
 - a) aktier och andelar,
 - b) räntebärande värdepapper,
 - c) andra finansiella instrument,
2. orealiserade värdeförändringar,
 - a) aktier och andelar,
 - b) räntebärande värdepapper,
 - c) andra finansiella instrument,
3. valutakursförändringar, och
4. skuldinlösen.

Realisationsresultat för sådana derivatinstrument som är relaterade till aktier eller ränta redovisas under 1 c eller hänförs till realisationsresultatet för respektive underliggande tillgång. Orealiserade värdeförändringar för sådana derivatinstrument redovisas under 2 c eller hänförs till orealiserade värdeförändringar för respektive underliggande tillgång. För valutarelaterade derivatinstrument redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar under 3.

Allmänna råd

Med valutakursförändringar avses alla realiserade och orealiserade värdeförändringar som kan hänföras till förändringar i valutakurser. Detta innebär bl.a. att värdeförändringen av ett värdepapper eller derivatinstrument i utländsk valuta delas upp i en del som kan hänföras till värdeförändringen av instrumentet i lokal valuta och en del som kan hänföras till den värdeförändring som orsakats av valutakursförändringar.

Om en av dessa båda värdekomponenter är oväsentlig kan instrumentets värdeförändring i sin helhet föras till den andra komponenten.

Pensionskostnader

33 § I not till ”Allmänna administrationskostnader” (post 9) skall institutet lämna upplysningar om hur bruttokostnaden fördelar sig på kalkylmässiga pensionskostnader respektive kostnad för premier.

I not till ”Bokslutsdispositioner” (post 17) skall institutet lämna upplysningar om hur beloppet för avräkning av pensioner fördelar sig på kalkylmässiga pensionspremier, utbetalda pensioner, löne- och avkastningsskatt, gottgörelse från eller avsättning till en stiftelse eller någon annan.

Uppgifter enligt första och andra stycket får utelämnas av institut vars balansomslutning underskrider 10 miljarder kronor.

Kreditförluster, netto

34 §²¹ För ”Kreditförluster, netto” (post 12) skall i not anges dels nedskrivningar, dels återföringar och intäkter av tidigare nedskrivna fordringar av betydelse. Av uppgifterna skall det framgå till vilken eller vilka av följande fordringskategorier nedskrivningen eller återföringen hänför sig:

1. fordringar på kreditinstitut,
2. fordringar på allmänheten,
3. fordringar på intresseföretag,
4. fordringar på koncernföretag.

Fordringar på företag i vilka ett kreditinstitut övertagit andelar för att skydda en fordran skall hänföras till fordringar på kreditinstitut eller fordringar på allmänheten, även när det är fråga om koncernföretag.

35 § ”Kreditförluster, netto” (post 12) skall vidare specificeras på följande sätt:

<u>A. Specifik reservering för individuellt värderade lånefordringar:</u>	
1. Årets bortskrivning för konstaterade kreditförluster	+
2. Återförda tidigare gjorda reserveringar för sannolika kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade förluster	-
3. Årets reservering för sannolika kreditförluster	+
4. Inbetalt på tidigare års konstaterade kreditförluster	-
5. Återförda ej längre erforderliga reserveringar för sannolika kreditförluster	-
6. Årets nettokostnad	=
<u>B. Gruppvis reservering för individuellt värderade lånefordringar:</u>	
1. Avsättning/upplösning av gruppvis reservering	+/-
<u>C. Gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad kreditrisk:</u>	
1. Årets bortskrivning för konstaterade kreditförluster	+
2. Inbetalt på tidigare års konstaterade kreditförluster	-
3. Avsättning/upplösning av reserv för kreditförluster	+/-
4. Årets nettokostnad för gruppvis värderade homogena lånefordringar	=
<u>D. Transfereringsrisk:</u>	
1. Avsättning/upplösning av reserv för transfereringsrisker	+/-
<u>E. Ansvarsförbindelser:</u>	
1. Årets nettokostnad för infriande av garantier och andra ansvarsförbindelser	+/-
Årets nettokostnad för kreditförluster (A + B + C + D + E)	=

²¹ BRD art. 33.4.

Uppenbart obetydliga belopp som avser E. Ansvarsförbindelser får i stället redovisas under någon annan rubrik.

I värdepappersbolag behöver uppgifterna lämnas endast om kreditförlusterna överstiger 0,5 procent av lånefordringarnas bokförda värde.

Värdeförändring på övertagen egendom

36 § Posten ”Värdeförändring på övertagen egendom” (post 12A) skall specificeras på orealiserad respektive realiserad värdeförändring, fördelat på övertagna fastigheter och annan övertagen egendom.

Fastigheter som övertagits som skydd för fordran

37 § Om förvaltningen av fastigheter som övertagits som skydd för fordran skall uppgifter lämnas enligt följande:

	<i>Moderföretag</i>	<i>Koncern</i>	<i>Övertagna fastighetsföretag som inte tagits in i koncernredovisningen</i>
Externa intäkter			
Driftskostnader			
Driftsnetto			

Uppgifter enligt första stycket får utelämnas om det bokförda värdet av övertagna fastigheter underskrider 5 procent av eget kapital.

Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar

38 §²² För var och en av posterna ”Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar” (post 13) och ”Återföringar av nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar” (post 14) skall i not anges dels nedskrivningar, dels återföringar av betydelse.

Av uppgifterna skall framgå till vilken eller vilka av följande tillgångskategorier nedskrivningen eller återföringen hänför sig:

1. aktier och andelar i intresseföretag,
2. aktier och andelar i koncernföretag,
3. andra överlåtbara värdepapper.

Intäkternas geografiska fördelning

39 §²³ Uppgifter skall lämnas i not om hur summan av beloppen för följande poster fördelar sig på olika geografiska marknader: ”Ränteintäkter” (post 1), ”Leasingintäkter” (post 2), ”Erhållna utdelningar” (post 4), ”Provisionsintäkter” (post 5), ”Nettoresultat av finansiella transaktioner” (post 7) samt ”Övriga rörelseintäkter” (post 8).

²² BRD art. 34.3.

²³ BRD art. 40.5.

Allmänna råd

Marknader som inte väsentligen skiljer sig åt bör betraktas som en marknad, t.ex. den svenska marknaden.

Information för rörelsegrenar*Allmänna råd*

Kreditinstitut och värdepappersbolag vars balansomslutning överstiger 100 miljarder kronor bör lämna finansiell information för rörelsegrenar enligt dessa allmänna råd.

Ett moderföretag som upprättar koncernredovisning behöver endast lämna informationen för koncernen. Dotterföretag till moderföretag som i sin koncernredovisning lämnar information för rörelsegrenar behöver inte lämna någon sådan information.

För företagets olika rörelsegrenar bör uppgifter lämnas om

1. intäkter,
2. resultat före skatt,
3. tillgångar, och
4. skulder.

Intäkter från externa kunder och från interntransaktioner med övriga rörelsegrenar bör anges var för sig.

En rörelsegren är en urskiljningsbar del av företaget som har en eller flera sinsemellan relaterade produkter eller tjänster vars risk och avkastning är klart avvikande från övriga rörelsegrenars risk och avkastning. Normalt är företagets interna styrning och rapportering till verkställande direktören och styrelsen en lämplig utgångspunkt för uppdelningen på rörelsegrenar.

Upplysningar bör lämnas för sådana rörelsegrenar vars huvudsakliga intäkter kommer från externa kunder, åtminstone om

- a) rörelsegrenens intäkter motsvarar 10 procent eller mer av den totala intäkten för samtliga rörelsegrenar,
- b) rörelsegrenens resultat före skatt motsvarar 10 procent eller mer av det totala resultatet före skatt från alla rörelsegrenar, eller
- c) rörelsegrenens tillgångar motsvarar 10 procent eller mer av de totala tillgångarna för rörelsegrenarna.

Handelsverksamhet och fondförvaltning är normalt sådana rörelsegrenar för vilka upplysningar bör lämnas, förutsatt att a, b eller c uppfylls.

Med handelsverksamhet menas värdepappersrörelse m.m. Beroende på omständigheterna kan handelsverksamhet behöva delas upp ytterligare. Med fondförvaltning menas även verksamhet som förvaringsinstitut.

Icke väsentliga poster kan redovisas tillsammans.

Uppgifterna lämnas före eliminering av interna poster mellan olika rörelsegrenar. Institutet bör redogöra för avstämningen mellan den information som

visas för rörelsegrenarna och den information som lämnas i årsredovisningen för koncernen.

Samma redovisningsprinciper som används i årsredovisningen bör tillämpas.

International Accounting Standard nummer 14 (revised 1997), Segment reporting, är lämplig bakgrundsläsning till dessa allmänna råd.

Kostnader för efterställda skulder

40 §²⁴ Uppgifter skall lämnas i not om kostnader för ”Efterställda skulder” (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 7).

Övriga upplysningar

41 § Moderföretag och dotterföretag skall ange hur stor del av årets finansiella kostnader och intäkter samt premiekostnader och premieintäkter för försäkring och återförsäkring som avser andra företag inom koncernen.

42 § För dotterföretag som inte redovisas enligt förvärvsmetoden i koncernredovisningen skall uppgifter lämnas, dels gemensamt för samtliga fastighetsföretag, dels gemensamt för samtliga övriga företag, enligt följande:

	<i>Fastighetsföretag</i>	<i>Övriga företag</i>
Bokfört värde på aktier och andelar		
Koncernens andel av kapital och reserver (exkl. latent skatt i obeskattade reserver)		
Varav fritt eget kapital		
Bokfört värde på koncernens fordringar på företagen		
Koncernens andel av årets resultat före dispositioner och skatt		

Med koncern menas här moderföretaget och de dotterföretag som tagits in i koncernredovisningen.

Om uppgifterna för ett företag är av ringa betydelse behöver de inte lämnas. Detta gäller dock endast under förutsättning att dessa uppgifter också sammantaget är av ringa betydelse.

²⁴ BRD art. 41.2 e.

Allmänna råd

Det bör noteras att undantag från kravet på konsolidering med förvärvsmetoden för övertagna fastighetsföretag aktualiseras främst när det är fråga om tillfälligt innehav. Se även 7 kap. 2 och 3 §§.

Förvaltnings- och förmedlingstjänster

43 §²⁵ Uppgifter skall lämnas i not om förvaltnings- och förmedlingstjänster som lämnats till tredje man, i den mån verksamhetens omfattning är av betydelse i förhållande till institutets totala verksamhet.

Upplysningar om finansiella risker och andra risker

44 a § Information skall lämnas om kreditinstitutets hantering av och exponering för finansiella risker och andra risker, dvs. marknadsrisker (ränterisk, valutarisk och andra prisrisker), kreditrisk, likviditetsrisk samt andra risker av betydelse.

Bestämmelserna i 44 a–44 c §§ tillämpas på finansiella instrument eller grupper av finansiella instrument som är väsentliga. Väsentligheten skall bedömas med hänsyn till värdet och arten av instrumenten eller gruppen av instrument.

Allmänna råd

Med andra risker menas t.ex. operativa och juridiska risker.

Detaljeringsgraden i informationen bör stå i proportion till den relativa betydelse som verksamheterna, resultaten eller riskerna har för kreditinstitutets affärsverksamhet i dess helhet.

Information bör lämnas om:

- a) institutets syfte med att använda viktigare finansiella instrument,
- b) användningen av finansiella instrument, t.ex. för handel, placering eller riskhantering,
- c) verksamheter med högriskinstrument eller komplexa instrument,
- d) institutets riskbenägenhet,
- e) överordnade principer för institutets riskhantering med en översiktlig beskrivning av mål, organisation och styrning,
- f) användning av säkerheter, samt
- g) användning av avtal om nettning.

Väsentliga finansiella risker bör beskrivas, inklusive hur de uppstår samt hur de mäts och hanteras. Institutet bör också redovisa sin metod för att mäta hur väl man lyckas i sin riskhantering. Institut som använder riskmättningsmodeller bör vidare upplysa dels om processen med validering av sådana modeller, så kallad backtesting, dvs. utvärderingen mot såväl realiserat som förväntat resultat, dels om sina metoder för stresstester.

För sin kreditriskhantering bör kreditinstitutet lämna övergripande information om mål, strategier och praxis för hantering och kontroll av kreditrisk i låneportföljen. Dessa upplysningar bör kompletteras med relevant information om institutets organisation för kreditriskhantering, t.ex. kreditkommittéer. Upplysningarna bör omfatta information om riskhantering

²⁵ BRD art. 41.2 f.

och riskkontroll samt praxis för att minska kreditrisker, exempelvis enligt följande:

1. krav på säkerheter och garantier,
2. periodvis granskning av lånefordringar och säkerheter,
3. system för klassificering av kreditrisk,
4. interna granskningar av kreditkvalitet,
5. övervakningsrutiner för förfallna betalningar och oreglerade fordringar,
6. begränsning och kontroll av exponeringar,
7. minskning av exponering genom juridiskt hållbara nettningsavtal,
8. användning av kreditderivat och kreditförsäkringar, inklusive hur dessa instrument påverkar kreditinstitutets redovisning och fastställande av belopp för kreditförluster.

För sådana derivatinstrument som inte används i handelssyfte bör institutet upplysa om syftet och strategierna för att uppnå syftet. Informationen bör exempelvis innefatta hur derivat används för att säkra valutarisk, ränterisk och annan prISRISK. Upplysningarna bör skilja mellan olika säkringsstrategier, redogöra för riskhanteringsstrategin för väsentliga typer av säkringar och beskriva de poster eller transaktioner som risksäkrats.

När institutet använder finansiella instrument i handelssyfte bör det särskilt upplysa om huruvida man är marknadsgarant (market maker), tar egna positioner i spekulativt syfte, tar positioner för att underlätta kunders affärer eller ägnar sig åt arbitrage.

Marknadsrisk

44 b § Ett kreditinstitut skall lämna information om exponeringen för marknadsrisker på grundval av en eller flera av metoderna i andra–fjärde styckena.

Riskutsatt värde (Value at Risk, VaR. För varje kategori av marknadsrisk där VaR-upplysningar ges skall informationen lämnas i form av endera

- a) genomsnittliga, högsta och lägsta belopp eller distributionen av VaR-belopp över tidsperioden,
- b) genomsnittliga, högsta och lägsta belopp eller distributionen under tidsperioden av faktiska förändringar i verkliga värden, resultat eller kassaflöden från finansiella instrument som är utsatta för marknadsrisk, eller
- c) antalet gånger under perioden (uttryckt i procent) som de faktiska förändringarna i verkliga värden, resultat eller kassaflöden från finansiella instrument som är utsatta för marknadsrisk överstiger VaR-beloppen.

Känslighetsanalys, dvs. effekten av ett urval hypotetiska förändringar av marknadspriser och räntenivåer analyseras. De hypotetiska förändringar som väljs skall kunna bedömas som rimliga inom en nära framtid. En av dessa hypotetiska förändringar skall vara en negativ förändring med 10 procent av aktiekurser 5 procent av valutakurser samt 1 procentenhet av räntor, såvida det inte påvisas att sådana förändringar inte rimligen kan inträffa.

Tabellpresentation. En analys presenteras av det totala marknadsvärdet för finansiella instrument som är utsatta för marknadsrisk, uppdelat på de viktigaste kategorierna av finansiella tillgångar och skulder samt inom dessa kategorier på tidsintervall fram till förfallodag eller till räntejustering om denna inträffar tidigare.

Tidsintervallen skall minst omfatta följande:

- från 0 till och med 3 månader,

- från 3 till och med 6 månader,
- från 6 till och med 12 månader,
- från 1 till och med 5 år, och
- mer än 5 år.

För ränterisk skall institutet dessutom ange exponeringen i form av återstående räntebindningstider för varje ränterelaterad finansiell tillgångs- och skuldpost samt för sådana finansiella poster som inte tagits upp i balansräkningen.

Redogörelse skall lämnas för skälen till väsentliga förändringar i marknadsrisk-exponering jämfört med tidigare perioder. Denna information skall göra det möjligt för läsaren att bedöma väsentliga trender i marknadsrisk, och den skall innefatta information som är relaterad till varje marknadsriskkategori som upplysts om det senaste eller det föregående året.

Värdepappersbolag vars balansomslutning understiger 1 miljard kronor behöver inte lämna upplysningar enligt denna paragraf. Kreditinstitut vars balansomslutning understiger 1 miljard kronor behöver endast lämna upplysningar om exponeringen för ränterisk i form av återstående räntebindningstider enligt femte stycket.

Allmänna råd

Om de värden för marknadsrisk som anges inte är typiska för värdena under räkenskapsåret, bör ytterligare värden redovisas, så att värdena på balansdagen kan sättas in i sitt sammanhang. Dessa ytterligare värden kan vara antingen genomsnittsvärden eller högsta och lägsta värden.

Informationen om marknadsrisker får lämnas med uppdelning på handelsverksamhet och övrig verksamhet, och det bör i så fall anges vad som omfattas av begreppet handelsverksamhet. Informationen bör vidare delas upp på varje slag av marknadsriskexponering (t.ex. ränterisk, valutarisk, aktiekursrisk och andra relevanta prISRISKER). Olika metoder kan användas för olika typer av exponeringar.

Om institutet bytt metod eller gjort ändringar i modellen, dvs. i dess definitioner, antaganden eller parametrar, och effekterna av förändringen är väsentliga, bör institutet upplysa om förändringen och dess anledning. I sådana fall bör institutet antingen presentera föregående års siffror i sammandrag enligt den nya modellen eller upplysa om årets siffror enligt den nya och den gamla metoden.

Om några finansiella instrument, positioner eller transaktioner inte inkluderats i marknadsriskupplysningarna och upplysningarna till följd av detta inte visar kreditinstitutets totala marknadsriskexponering, bör institutet redogöra för vilka slag av finansiella instrument som utelämnats och belysa effekten av detta.

Institut som lämnar information grundad på VaR-modell eller känslighetsanalys bör också informera om dessa metoder samt om de antaganden och parametrar som använts, i den omfattning som behövs för att man skall förstå kreditinstitutets upplysningar om marknadsrisk. Institutet bör således alltid ange det konfidensintervall som använts. Vidare bör det t.ex. specificeras hur förlust definieras i modellerna, vilken typ av modell som används och vilka typer av finansiella instrument som omfattas av modellerna samt lämna annan relevant information om modellernas antaganden och parametrar, som t.ex. innehavsperiod, mätperiod, metoden för att lägga

samma riskexponeringar och korrelationsantaganden. Om den modell som använts godkänts av Finansinspektionen för beräkning av kapitalkrav för marknadsrisker, bör detta anges.

Upplysningar om ränterisker bör, där så är lämpligt och meningsfullt, även innefatta information om effektiva räntesatser för lämpliga kategorier av tillgångar och skulder. Så kan t.ex. vara fallet för särskilda delar av verksamheten.

Kreditinstitut med en balansomslutning som överstiger 100 miljarder kronor bör komplettera upplysningarna med en durationsanalys av ränterelaterade instrument uppdelat på poster värderade till verkligt värde, poster värderade enligt lägsta värdets princip och övriga poster.

Enligt 44 b § femte stycket skall återstående räntebindingstider anges. De kan exempelvis fördelas på följande tidsintervall:

- återstående räntebindingstid högst 1 år,
- återstående räntebindingstid längre än 1 år men högst 5 år,
- återstående räntebindingstid längre än 5 år men högst 10 år,
- återstående räntebindingstid längre än 10 år.

Om kreditinstitutet bedömer att andra tidsintervall speglar ränterisken bättre, kan det använda dessa istället.

International Accounting Standard nummer 32 (publicerad juni 1995), Financial Instruments: Disclosure and Presentation, punkterna 56–65, utgör bakgrund till paragrafens upplysningskrav om återstående räntebindingstider.

Kreditrisk

44 c § Information skall lämnas om exponeringen för kreditrisker för varje finansiell tillgångspost samt för sådana finansiella poster som inte redovisas i balansräkningen. Denna information skall innehålla uppgifter om

- a) exponeringen för kreditrisker på balansdagen utan beaktande av säkerheter,
- b) exponeringen för kreditrisker på balansdagen med beaktande av säkerheter, och
- c) väsentliga koncentrationer av kreditrisk.

Uppgifterna får lämnas med hänsyn till rättsligt hållbara avtal om nettning. Med finansiella tillgångar menas sådana tillgångar som inte är materiella eller immateriella.

Allmänna råd

Om ett kreditinstitut vid uppgiftslämnandet tar hänsyn till rättsligt hållbara avtal om nettning, bör det vid uträkningen inte göras avdrag för sådana skulder som förfaller innan fordran förfaller.

Exponeringen för kreditrisk för finansiella poster i och utanför balansräkningen bör beskrivas och värderas uppdelat på olika kategorier av motparter. Motparterna bör grupperas så, att krediter som påverkas på ett likartat sätt av förändringar i ekonomiska förhållanden förs samman. Det kan vara lämpligt att gruppera på olika typer av branscher, geografiska områden, säkerheter eller utifrån motpartens kreditvärdighet.

Ett kreditinstitut bör upplysa om de principer och metoder som används för att bestämma koncentrationer av kreditrisk och vad som menas med en väsentlig koncentration. Varje typ av koncentration bör beskrivas med sina särskilda kännetecken och kreditriskexponeringens storlek. Upplysningarna bör utformas på ett sätt som är förenligt med krav på sekretess.

Väsentliga koncentrationer av kreditrisk kan uppstå i relation till individuella låntagare, närstående låntagare eller grupper av låntagare, en specifik ekonomisk sektor eller ett specifikt land eller region. Koncentrationer av kreditrisk bör beskrivas mot bakgrund av företagets verksamhetsinriktning.

För ett kreditinstitut som är specialiserat på fastighetsfinansiering kan exempelvis följande gruppering av låntagare på olika typer av låneändamål vara relevant: småhus, bostadsrätter, flerbostadshus, bostadsrättsföreningar, kontors- och affärshus, jordbruk och industri. Beloppsuppgifter om bokfört värde, värdet av eventuella säkerheter och problemkrediter kan lämnas samtidigt för respektive grupp. Om kreditinstitutet swappat belopp i olika valutor, kan det vara relevant att samtidigt lämna uppgifter om motpartsrisiker i swapavtal fördelat på motparter med olika rating.

International Accounting Standard nummer 32 (publicerad juni 1995), Financial Instruments: Disclosure and Presentation, punkterna 66–76, utgör bakgrund till paragrafens upplysningskrav.

Värdepapperisering m.m.

45 § Ett kreditinstitut (originatorn) som gjort en värdepapperisering skall belysa väsentliga risker och ekonomiska relationer som uppstått till följd av denna.

Allmänna råd

Informationen, som för 1–6 även avser värdepapperiseringar som genomförts under tidigare år, bör behandla följande:

1. Vilket eller vilka tillgångsslag som värdepapperiserats samt värdepapperiseringens omfattning för respektive tillgångsslag.
2. Vilka eventuella förpliktelser i form av t.ex. kreditrisk- eller återköpsåtaganden som kreditinstitutet har för de sålda tillgångsslagen och som även i fortsättningen skall kapitaltäckas hos kreditinstitutet (t.ex. ett åtagande att förlänga de krediter som övertagits av specialföretaget).
3. Vilka eventuella åtaganden kreditinstitutet har för att stödja specialföretaget i dess fortsatta verksamhet, t. ex. genom att lämna likviditetsstöd.
4. Hur stora tillskott av riskbärande kapital som kreditinstitutet har lämnat till specialföretaget i samband med värdepapperiseringen, vilka olika slags tillskott som lämnats samt villkoren för respektive slag av tillskott. Exempelvis bör uppgifter lämnas om huruvida specialföretaget kan ta i anspråk något av tillskotten löpande för förlusttäckning.
5. Hur mycket obligationer eller andra fordringsrätter utgivna av specialföretaget som kreditinstitutet innehar.

6. Vilken effekt den genomförda värdepapperiseringen totalt sett har haft på kreditinstitutets kapitaltäckningsgrad, även med hänsyn tagen till lämnade tillskott till specialföretaget.

7. Vilken resultateffekt värdepapperiseringen har haft det år den genomfördes.

Upplysningar om kvarstående väsentliga ekonomiska engagemang och risker bör även lämnas för andra typer av överlåtelse än värdepapperiseringar.

Utländsk valuta

46 §²⁶ Följande upplysningar skall lämnas om utländsk valuta:

1. Upplysningar om efter vilka principer tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas.
2. Upplysningar om det samlade värdet av tillgångar och skulder i utländska valutor samt i vilken utsträckning dessa säkrats och på vilket sätt. Uppgifterna skall lämnas uppdelat på väsentliga tillgångar och skulder samt specificerat i väsentliga valutor.
3. Uppgifter om storleken på och förändringen av omräkningsdifferenser som ingår i eget kapital och avser utländska dotter- och intresseföretag samt filialer.
4. Övriga upplysningar som är av väsentlig betydelse för bedömningen av företagets valutaexponering.

Tillämpade värderings- och redovisningsprinciper

47 § Ett kreditinstitut skall i sin årsredovisning utförligt beskriva tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper. De metoder som använts för att bestämma det verkliga värdet skall beskrivas i not. Skälen för vald metod skall anges.

Allmänna råd

Som exempel kan nämnas de principer som tillämpas på redovisning av

- poster inom linjen,
- värdepapper klassificerade som anläggningstillgångar, och
- derivatinstrument.

De tillämpade kriterierna för balans- och resultatföring bör kommenteras.

Lånefordringar klassificerade som anläggningstillgångar

Följande upplysningar bör lämnas om tillämpade värderings- och redovisningsprinciper för lånefordringar:

1. när lånefordringar initialt redovisas i balansräkningen och vilken metod som används för att fastställa belopp,
2. hur ränteintäkterna redovisas för lånefordringar, inklusive hur avgifter och kostnader hanteras (t.ex. effektivräntemetoden),

²⁶ BRD art. 41.2 g.

3. hur och när lånefordringar identifieras som osäkra samt vilken metod som används för att fastställa belopp för osäkra lånefordringar,
4. när en lånefordran skrivs bort,
5. hur återvinning av kreditförluster redovisas,
6. hur ränta och andra intäkter för osäkra lånefordringar redovisas.

Andra omständigheter som kan medföra att redovisningsprinciper behöver redovisas separat är t.ex.

1. reservering för transfereringsrisker,
2. värdepapperiseringstransaktioner där det finns ett kvarstående intresse eller engagemang i de värdepapperiserade lånefordringarna,
3. över- eller undervärden på lånefordringar som förvärvats från tredje part,
4. säkring som påverkar värdering av lånefordringar,
5. nettoredovisning och kvittningsförfaranden som påverkar lånefordringarnas presentation i balansräkningen,
6. lånefordringar som är tillgängliga för försäljning.

Ett kreditinstitut bör lämna upplysningar om de redovisningsprinciper och metoder som använts för att bestämma specifika reserveringar för individuellt värderade lånefordringar respektive gruppvisa reserveringar för individuellt värderade lånefordringar samt förklara de väsentliga antaganden som gjorts. Upplysningskravet omfattar även principerna för reserveringar för homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad kreditrisk enligt 4 kap. 10 §.

Informationen bör beskriva de olika typerna av reserveringar och de väsentliga antaganden som använts för att bestämma reserveringarna, t.ex.

1. omfattningen av lånefordringar där betalningsinställelse har skett,
2. institutets hänsynstagande till historik över uteblivna betalningar för olika kategorier av lånefordringar,
3. aktuella förhållanden,
4. förändringar i låneportföljens sammansättning,
5. trender i fråga om betalningsförsummelser och återvinningar.

Upplysningar bör också lämnas om andra relevanta faktorer, t.ex.

1. förekomst och effekt av koncentrationer av lånefordringar samt förändringar i detta avseende,
2. förändringar i låntagarnas ekonomiska omvärld,
3. förändringar i principer och praxis för utlåning, däribland reglerna för kreditgivning, inkassering samt återvinningsåtgärder.

Lån till ledande befattningshavare

Enligt 5 kap. 1 § ÅRKL (jfr 5 kap. 12 § ÅRL) skall upplysningar lämnas om lån till ledande befattningshavare och huruvida bolaget har ställt säkerhet eller har ingått ansvarsförbindelse till förmån för en sådan befattningshavare. Till gruppen ledande befattningshavare räknas styrelseledamot, styrelsesuppleant, verkställande direktör och vice verkställande direktör (ställföreträdare för verkställande direktör).

Upplysningen kan lämnas gruppvis för följande grupper:

- a) verkställande direktör och vice verkställande direktör (ställföreträdare för verkställande direktör), samt
- b) styrelseledamöter och styrelsesuppleanter.

Föreskriftsenlighet

48 § Uppgifter skall lämnas om huruvida företaget upprättat sin årsredovisning och sin koncernredovisning enligt dessa föreskrifter.

6 kap. Förvaltningsberättelse m.m.

Förvaltningsberättelse

1 § I förvaltningsberättelsen skall ett institut, utöver vad som anges i lag, lämna upplysningar om verksamhetens art och inriktning samt om institutets respektive koncernens struktur.

Upplysningar skall lämnas om väsentliga förändringar i verksamheten, som köp och försäljning av dotterföretag, ingångna viktiga avtal samt större investeringar. För såväl institutet som koncernen skall även belysas väsentliga aspekter på bl.a. likviditeten och kapitalbehovet samt personalsituationen.

Institutet skall vidare redovisa nyckeltal som är ändamålsenliga för branschen och som beskriver verksamheten, ställningen och avkastningen.

Allmänna råd

Uppgifterna om nyckeltal samt om företagets respektive koncernens struktur kan lämnas i någon annan del av årsredovisningen, om förvaltningsberättelsen innehåller en hänvisning om detta.

2 § Nyckeltal samt sammandrag av resultat- och balansräkningarna skall redovisas i en flerårsöversikt för åtminstone de senaste fem åren.

Översikten skall upprättas enligt de redovisningsprinciper som tillämpas i den senaste årsredovisningen, om det inte är förenat med särskilda svårigheter att räkna om uppgifterna för tidigare år. Institutet skall upplysa om huruvida en sådan omräkning inte gjorts och ange skälen för detta.

Allmänna råd

Övervärden i fondförsäkringsrörelse

De institut som i årsredovisningen använder resultatmått som innefattar periodens förändring i övervärden i fondförsäkringsrörelse bör i förvaltningsberättelsen eller i not till denna lämna upplysningar enligt dessa allmänna råd.

Upplysningar bör lämnas om viktiga ekonomiska antaganden som legat till grund för beräkningen av övervärdena, såsom: val av diskonteringsränta,

förväntad värdeutveckling i fonder, inflation, dödlighet, driftskostnader samt valutakurser vid omräkning av övervärden i utlandet. Bolaget bör i en känslighetsanalys redogöra för effekten av förändringar i de viktigaste antagandena, jämfört med de antaganden som legat till grund för beräkningen. Vidare bör det upplysas om annullationsfrekvensen under räkenskapsåret.

Instituten bör specificera periodens förändring i övervärden i fondförsäkringsrörelse genom att ange:

1. nuvärdet av årets nytecknade affärer,
2. förändring i nuvärdet av avtal som ingåtts under tidigare år,
3. faktiskt utfall jämfört med gjorda beräkningsantaganden,
4. förändring i antaganden om diskonteringsränta,
5. förändring i antaganden om förväntad värdeutveckling i fonder, och
6. andra faktorer som väsentligt påverkat periodens förändring.

Kapitaltäckningsanalys

3 § En kapitaltäckningsanalys skall ingå i årsredovisningen enligt 2 kap. 1 § och 6 kap. 3 § ÅRKL. Denna analys skall avse dels den finansiella företagsgrupp i vilken institutet ingår som moderföretag, dels institutet separat.

Uppgifter enligt punkterna 1, 2 och 4 nedan skall lämnas av samtliga institut som omfattas av kapitaltäckningsbestämmelserna. Uppgifter enligt punkt 3 skall bara lämnas av de institut som omfattas av kapitaltäckningsreglerna avseende marknadsrisker. Uppgifter enligt punkt 5 lämnas endast av värdepappersbolag.

1. Beräkning av kapitalbas

Primärt kapital (netto efter avdrag för goodwill)

Supplementärt kapital

Avräkning²⁷

Summa primärt och supplementärt kapital

Utvidgad del av kapitalbasen

Reduktion²⁸

Summa supplementärt kapital och utvidgad del av kapitalbasen

Kapitalbas

Separat information skall lämnas om beloppet för sådana kapitaltillskott och reserver som efter medgivande av Finansinspektionen får räknas in i primärt eller supplementärt kapital i kapitalbasen, med en uppdelning på:

- primärkapitaltillskott,
- eviga förlagslån, samt
- andra tillskott eller reserver.

2. Beräkning av kapitalkrav för kreditrisker

Poster i balansräkningen (med uppgifter om summa placeringar respektive riskvägt belopp för var och en av grupperna)

Grupp A (0 %)

Grupp B (20 %)

²⁷ Avräkning enligt 2 kap. 7 § lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar.

²⁸ Reduktion för att summa supplementärt kapital och utvidgad del av kapitalbasen inte skall överstiga summa primärt kapital, netto.

Grupp C (50 %)
Grupp D (100 %)
Poster utanför balansräkningen (med uppgifter om nominellt belopp, omräknat belopp respektive riskvägt belopp för var och en av grupperna)
Grupp A (0 %)
Grupp B (20 %)
Grupp C (50 %)
Grupp D (100 %)
Summa riskvägt belopp för kreditrisker

3. Beräkning av kapitalkrav för marknadsrisker

Riskvägt belopp för ränterisker
varav för specifik risk
varav för generell risk
Riskvägt belopp för aktiekursrisker
varav för specifik risk
varav för generell risk
Riskvägt belopp för avvecklingsrisker
Riskvägt belopp för motpartsrisker
och andra risker
Riskvägt belopp för valutakursrisker
Summa riskvägt belopp för marknadsrisker

4. Beräkning av kapitaltäckningsgrad

Kapitalbas
Riskvägt belopp för kreditrisker och marknadsrisker
Kapitaltäckningsgrad i procent

5. Tillkommande specifikation för värdepappersbolag

Kapitalbas
25 % av fasta omkostnader
Överskott

7 kap. Koncernredovisning

1 § Bestämmelserna i 1–6 kap. och 8 kap. skall tillämpas även när koncernredovisning upprättas.

Allmänna råd

Omräkningsmetoder

Omräkning av utländska dotterföretag, intresseföretag och filialer bör ske enligt den s.k. dagskursmetoden i enlighet med Redovisningsrådets rekommendation Effekter av ändrade valutakurser (RR 8, fastställd i oktober 1998). Den monetära metoden kan tillämpas i de fall detta är förenligt med 4 kap. 8 § ÅRKL.

Undantag från koncernredovisning vid hinder för inflytande

Ett dotterföretag behöver inte omfattas av koncernredovisningen enligt 7 kap. 2 § ÅRKL (jfr 7 kap. 4 § tredje stycket 1 ÅRL), om betydande och varaktiga hinder begränsar moderföretagets möjligheter att utöva sitt inflytande över dotterföretaget. Ett legalt utdelningsförbud innebär en sådan begränsning av moderföretagets kontroll över tillgångar och vinster att det ger rätt till undantag från konsolideringskravet. Livförsäkringsföretag som inte får lämna vinstutdelning bör därför inte ingå i koncernredovisningen.

Redovisningsrådets koncernredovisningsrekommendation

Redovisningsrådets rekommendation Koncernredovisning (RR 1:00, fastställd i augusti 2000) bör tillämpas, om inget annat följer av vad som anges i dessa föreskrifter och allmänna råd. Av 1 kap. 4 § ÅRKL (jfr 1 kap. 4 § ÅRL) följer att ett företag är moderföretag och en juridisk person är dotterföretag under förutsättning att moderföretaget äger andelar i den juridiska personen. Rekommendationens definitioner av moder- och dotterföretag kan därför inte tillämpas i de fall moderföretaget inte äger andelar i den juridiska personen.

I de fall ett företag utövar ett bestämmande inflytande enligt RR 1:00 över en juridisk person utan att äga andelar i den juridiska personen, bör det lämna tilläggsupplysningar enligt 2 kap. 2 § ÅRKL (jfr 2 kap. 3 § ÅRL) för att ge en rättvisande bild. Av denna bestämmelse följer också att det i en not skall lämnas upplysningar om en eventuell avvikelse från rekommendationer från normgivande organ och om skälen för avvikelsen.

Fond för orealiserade vinster i koncernredovisningen

I 4 kap. 7 § ÅRKL föreskrivs att vinst som uppkommer när överlåtbara värdepapper värderas till verkligt värde i balansräkningen skall sättas av till en fond för orealiserade vinster. Kravet på avsättning gäller även koncernredovisningen (jfr 7 kap. 4 § ÅRKL).

Enligt Redovisningsrådets rekommendation RR 1:00, Koncernredovisning, elimineras förvärvat eget kapital genom en metod som brukar benämnas ”eliminering från toppen”. Detta kan få till konsekvens att man eliminerar sådana orealiserade vinster i det förvärvade dotterföretaget som efter förvärvet satts av till ”Fond för orealiserade vinster”. Därigenom kan koncernens fria egna kapital ökas. Enligt Finansinspektionens uppfattning följer det av ÅRKL att sådana eliminerade delar av ”Fond för orealiserade vinster” skall läggas tillbaka genom en överföring av motsvarande belopp från fritt till bundet eget kapital.

Undantag från koncernredovisningen vid tillfälliga innehav

2 § Vid tillämpning av 7 kap. 2 § ÅRKL (jfr 7 kap. 4 § tredje stycket 3 och 24 § tredje stycket 2 ÅRL) skall andelar anses innehas tillfälligt och uteslutande i avsikt att säljas vidare, om en köpare har blivit identifierad eller institutet har börjat söka efter en köpare samtidigt som det finns en hög sannolikhet att andelarna kommer att säljas inom ett år från anskaffningstillfället.

Allmänna råd

Föreskrifterna klargör i vilka fall som ett dotterföretag får uteslutas ur koncernredovisningen med stöd av ÅRL:s undantagsregel för aktier och andelar som innehas tillfälligt och uteslutande i avsikt att säljas vidare. Föreskrifterna tillämpas även på redovisningen av intresseföretag i koncernredovisningen. Det är möjligt att göra undantag från kravet på tillämpning av kapitalandelsmetoden i dessa fall.

Undantag från full konsolidering vid avvikande verksamhet

3 §²⁹ Vid tillämpning av 7 kap. 3 § 3 ÅRKL skall följande exempel på tjänster anses som knutna till ett kreditinstituts eller värdepappersbolags verksamhet: leasing, factoring, förvaltning av värdepappersfonder, datatjänster, förvaltning av egna och övertagna fastigheter eller liknande.

Allmänna råd

Konsolidering av övertagna fastighetsföretag med förvärvsmetoden är förenligt med kravet på att koncernredovisningen skall ge en rättvisande bild. Förvaltning av övertagna fastigheter får dessutom anses vara en sådan tjänst som avses i 7 kap. 3 § 3 ÅRKL som knuten till ett kreditinstituts eller värdepappersbolags verksamhet. Även vissa andra verksamheter kan anses vara knutna till ett kreditinstituts eller ett värdepappersbolags verksamhet. Andelar i dotterföretag som bedriver sådan verksamhet bör således redovisas med förvärvsmetoden.

Förenklad konsolidering av försäkringsföretag i vissa fall

Om det i koncernen ingår ett försäkringsföretag vars tillgångar utgör mindre än 20 procent av koncernens tillgångar, bör försäkringsföretaget konsolideras på ett förenklat sätt enligt dessa allmänna råd (jfr dock med 7 kap. 1 § allmänna råd).

I koncernbalansräkningen bör tillgångarna i försäkringsföretaget redovisas sammanhållet enligt nedan:

1. Tillgångar: Post 8A – Tillgångar i försäkringsrörelsen,
 - a) Placeringstillgångar,
 - b) Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk, samt
 - c) Övriga fordringar och tillgångar.

I koncernbalansräkningen bör skulderna i försäkringsföretaget redovisas sammanhållet enligt nedan:

1. Skulder och eget kapital: Post 3A – Skulder i försäkringsrörelsen,
 - a) Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring),
 - b) Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring), samt
 - c) Övriga avsättningar och skulder.

I not lämnas en specifikation enligt uppställningsformen för balansräkning i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), med uppdelning på de rader som föregås av versaler och romerska siffror. Men a)

²⁹ BRD art. 43.2 f.

Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring) och b) Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkrings-tagaren bär risk (före återgiven återförsäkring) bör specificeras med uppdelning på de rader som föregås av arabiska siffror.

I koncernresultaträkningen bör försäkringsföretagets resultaträkning redovisas sammanhållet. Därvid bör delsummeringsraden ”Rörelseresultat” i stället benämnas ”Bankrörelsens resultat”. Försäkringsföretagets resultaträkning infogas som posten 14B ”Försäkringsrörelsens resultat” efter delsummeringsraden.

Posterna 9 till och med 13.a i avsnittet ”Icke-teknisk redovisning” enligt ÅRFL:s uppställningsform för resultaträkning bör inte ingå i ”Försäkringsrörelsens resultat” utan redovisas i koncernresultaträkningen gemensamt med den övriga koncernen.

I not lämnas specifikation enligt ÅRFL:s uppställningsform för resultaträkning, med uppdelning på de rader som föregås av arabiska siffror för respektive avsnitt.

Med hänsyn till karaktären av rörelsegrensrapportering behöver inte interna intäkter och kostnader elimineras. Fordringar och skulder mellan koncernföretag, internvinster och årets förändring av interna vinster skall däremot elimineras i koncernredovisningen.

8 kap. Delårsrapport

Grundläggande regler

1 § Reglerna i 1–4 kap., 5 kap. 10 § första stycket 1–6, 5 kap. 11 § första stycket 1 och 5 kap. 35 § skall tillämpas även i fråga om delårsrapporter som upprättas av sådana företag som anges i 1 kap. 1 § första stycket samt delårsrapporter för sådana koncerner som anges i 1 kap. 1 § andra stycket.

Moderföretag skall lämna upplysningar för koncernen enligt första stycket samt 4 och 5 §§. Separata upplysningar för moderföretaget behöver lämnas endast om det är särskilt föreskrivet.

Allmänna råd

Företag vars balansomslutning överstiger 75 miljarder kronor bör även i delårsrapporter lämna upplysningar enligt 5 kap. 32 §.

Möjligheten att utelämna uppgifter för moderföretaget, som anges i andra stycket, gäller endast i den mån inte annat följer av någon annan författning. Särskilda upplysningskrav för moderföretaget kan följa av lag eller föreskrifter. Se t.ex. 4 kap. 8 § Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1995:43) om inregistrering av fondpapper m.m.

Särskilda värderingsregler

2 § Av 4 kap. 7 § tredje stycket framgår att det verkliga värdet för en övertagen fastighet skall bestämmas på grundval av särskild värdering av en värderingsman

med erkända professionella kvalifikationer. Institut som i sina delårsbokslut använder väl utvecklade bedömningsrutiner vid värderingen av fastigheter som det övertagit för att skydda en fordran eller som utgör säkerhet för osäkra fordringar behöver inte anlita någon sådan värderingsman, om inte omständigheterna föranleder något annat.

3 § Finansinspektionen tillåter avsättning till en generell reserv för befarade men icke identifierade kreditförluster i delårsbokslut. Den generella reserven får inte ha konsolideringskaraktär. Upplysningar skall lämnas om reservens storlek.

Allmänna råd

I delårsbokslut kan det vara svårt att bestämma nedskrivningsbehovet för varje individuell fordran.

En generell reserv kan förekomma av t.ex. följande skäl:

- a) För identifierade, vanligen stora, engagemang kan det i särskilda fall vara svårt att göra en specifik reservering för befarade kreditförluster.
- b) Olika kategorier av fordringar kräver olika grad av reservering, beroende på bransch och geografiskt läge.

Balans- och resultaträkningar

4 § För institut vars balansomslutning överstiger 1 miljard kronor skall en balansräkning i sammandrag ingå i delårsrapporten. När koncernbalansräkningen upprättas skall bedömd full skatt beaktas.

5 § För institut vars balansomslutning överstiger 1 miljard kronor skall en resultaträkning enligt uppställningsformen i bilaga 2 till ÅRKL ingå i delårsrapporten. För institut vars balansomslutning underskrider 1 miljard kronor skall resultaträkningen i delårsrapporten ha åtminstone följande detaljeringsgrad:

1. Ränteintäkter,
2. Leasingintäkter,
3. Räntekostnader,
4. Erhållna utdelningar,
5. Provisionsnetto,
6. Nettoresultat av finansiella transaktioner,
7. Övriga rörelseintäkter,
8. Allmänna administrationskostnader,
9. Övriga omkostnader,
10. Resultat före kreditförluster,
11. Kreditförluster, netto,
12. Värdejusteringar av finansiella anläggningstillgångar, samt
13. Resultat före bokslutsdispositioner och skatt.

Ett institut som i väsentlig utsträckning har egendom som det övertagit för att skydda en fordran skall i uppställningsformen för resultaträkningen efter post 11, "Kreditförluster, netto" lägga till en kompletterande post med beteckningen 11B, "Värdeförändring på övertagen egendom", se bilaga 2, 14 §.

Om det finns extraordinära poster skall de särskilt anges i resultaträkningen. Se bilaga 2, 17–18 §§.

6 § Rubriceringen av resultatposterna och, i förekommande fall, balansposterna skall motsvara vad som gäller i årsredovisningen och, i förekommande fall,

koncernredovisningen. Poster som har ett uppenbart obetydligt värde får dock rubriceras om.

Om de redovisningsprinciper och den rubricering av poster som tillämpas avviker från den senast framlagda årsredovisningen, skall detta anges med upplysning om förändringens effekt på de lämnade uppgifterna, om denna är väsentlig.

Allmänna råd

Se även 2 kap. 13 § allmänna råd om att Redovisningsrådets rekommendation Redovisning av byte av redovisningsprincip (RR 5, fastställd i december 1993) bör tillämpas.

Särskilda upplysningsregler

7 § Av delårsrapporten skall framgå i vad mån företagets revisorer granskat rapporten.

8 § Uppgifter skall lämnas om kapitaltäckningsgraden, dvs. kapitalbasen i procent av summan av de riskvägda beloppen, enligt kapitaltäckningsbestämmelserna för respektive företag som anges i 1 kap. 1 §.

Uppgifter skall även lämnas om kapitaltäckningsgraden för en finansiell företagsgrupp, om institutet har skyldighet att upprätta gruppbaserad redovisning.

9 § Bokförda värden och verkliga värden för derivatinstrument skall specificeras separat för instrument med positiva och instrument med negativa verkliga värden samt uppdelat på typ av instrument (ränterelaterade, valutarelaterade, aktierelaterade och övriga instrument).

Dessa uppgifter behöver endast lämnas om

1. summan av de sammanlagda positiva verkliga värdena och absolutbeloppet av de sammanlagda negativa verkliga värdena överstiger 10 procent av eget kapital, eller
2. summan av de nominella beloppen överstiger 200 procent av eget kapital.

Allmänna råd

Exempel:	Ränta /	Valuta /	Aktie /	Övriga
Derivatinstrument med positiva värden	vv, bv /	vv, bv /	vv, bv /	vv, bv
Derivatinstrument med negativa värden	vv, bv /	vv, bv /	vv, bv /	vv, bv

Insändande av delårsrapport

10 § Delårsrapporten skall i två exemplar lämnas till Finansinspektionen snarast efter färdigställandet och inom sådan tid att den har kommit in till Finansinspektionen senast två månader efter rapportperioden.

I de fall rapporten publiceras skall Finansinspektionen dessförinnan underrättas om innehållet i densamma.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Dessa föreskrifter och allmänna råd träder i kraft den 1 januari 2002 och tillämpas på årsredovisningar, koncernredovisningar och årsbokslut för räkenskapsår som inleds den 1 januari 2002 eller senare samt för delårsrapporter som avser en del av ett sådant räkenskapsår. Föreskrifterna och de allmänna råden får dock tillämpas på årsredovisningar, koncernredovisningar och årsbokslut för räkenskapsår som påbörjas efter den 31 december 1999.

2. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2000:18) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag skall upphöra att gälla vid utgången av år 2001. De upphävda bestämmelserna skall dock fortfarande tillämpas på årsredovisningar, koncernredovisningar och årsbokslut för räkenskapsår som inletts före den 1 januari 2002 samt för delårsrapporter som avser en del av ett sådant räkenskapsår.

HANS SCHEDIN

Anders Torgander

*Bilaga 1***Balansräkningens poster**

1 § Posterna i 2–32 §§ avser uppställningsformen för balansräkningen enligt bilaga 1 till ÅRKL.

Tillgångar

2 §³⁰ Tillgångar: Post 1 — Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker. Här redovisas kassatillgångar. Kassatillgångar omfattar lagliga betalningsmedel, inklusive utländska sedlar och mynt.

Här redovisas även sådana tillgodohavanden hos centralbanker och postgiron i myndighetsform där följande förutsättningar är uppfyllda:

1. centralbanken eller postgirot skall höra hemma i ett land där institutet är etablerat, och
2. tillgodohavandet skall kunna disponeras fritt när som helst.

Sådana fordringar på centralbanker och postgiron som inte uppfyller kraven i andra stycket skall redovisas som ”Utlåning till kreditinstitut” (Tillgångar, post 3) eller som ”Utlåning till allmänheten” (Tillgångar, post 4).

Allmänna råd

För att tillgodohavanden på postgiro skall redovisas under denna post krävs det att postgirot drivs i myndighetsform. Detta innebär att fordringar på Postgirot Bank AB inte redovisas under denna post.

3 §³¹ Tillgångar: Post 2 — Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m. Här redovisas:

1. statsskuldförbindelser, statsobligationer, statsskuldväxlar och andra liknande värdepapper som är emitterade av offentliga organ och belåningsbara i centralbanken i det land där institutet är etablerat (delpost 2.a), samt
2. andra värdepapper som är belåningsbara i centralbanken i det land där institutet är etablerat, om belåningsbarheten följer av nationell lagstiftning (delpost 2.b).

Skuldbevis som emitterats av offentliga organ men som inte uppfyller villkoren enligt första stycket 1 skall tas upp under ”Obligationer och andra räntebärande värdepapper” (Tillgångar, post 5).

Allmänna råd

Kravet på belåningsbarhet avser tillgångens karaktär och inte om det enskilda institutet har belåningsmöjlighet.

För andra värdepapper än stats- och kommunpapper måste belåningsbarheten vara fastställd i lag (första stycket 2). Det är således inte tillräckligt att en centralbank enligt egna regler är villig att belåna t.ex. ett bostadspapper.

³⁰ BRD art. 13.

³¹ BRD art. 14.

Med offentliga organ avses statliga myndigheter, inklusive centralbanken, samt kommuner, men däremot inte statligt eller kommunalt ägda företag.

Bestämmelser om uppdelning av denna post i delposterna ”Belåningsbara statspapper” och ”Andra belåningsbara värdepapper” finns i 5 kap. 1 §.

4 §³² Tillgångar: Post 3 — Utlåning till kreditinstitut. Utlåning till kreditinstitut skall även omfatta fordringar på kreditinstitut och centralbanker. Med kreditinstitut avses utländska institut av motsvarande slag, inklusive internationella bankinrättningar.

Undantag:

1. fordringar som representeras av obligationer eller andra räntebärande värdepapper som skall tas upp under ”Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.” (Tillgångar, post 2) eller ”Obligationer och andra räntebärande värdepapper” (Tillgångar, post 5), samt
2. tillgodohavanden hos centralbanker som kan disponeras fritt när som helst och som skall tas upp under ”Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker” (Tillgångar, post 1).

Allmänna råd

Begreppet kreditinstitut definieras i 1 kap. 1 §. Fordringar på centralbanker och kreditinstitut omfattar clearingfordringar på sådana institut, vilka alltså redovisas under denna post.

Vid en äkta återköpstransaktion redovisar mottagande part enligt 2 kap. 9 § andra stycket den erlagda köpeskillingen som en fordran på överförande part. Fordran bör redovisas under denna post i de fall överförande part är ett kreditinstitut eller en centralbank. I övriga fall redovisas fordran under ”Utlåning till allmänheten” (Tillgångar, post 4).

En fordran i form av kontantsäkerhet vid värdepappersupplåning bör redovisas under denna post i de fall långgivaren är ett kreditinstitut eller en centralbank. I övriga fall redovisas fordran under ”Utlåning till allmänheten” (Tillgångar, post 4).

5 §³³ Tillgångar: Post 4 — Utlåning till allmänheten. Utlåning till allmänheten skall omfatta fordringar, inklusive betalkortsfordringar, på kunder som inte är kreditinstitut. Denna post omfattar även fordringar på Riksgäldskontoret.

Undantag:

fordringar i form av obligationer eller andra värdepapper som skall tas upp under ”Obligationer och andra räntebärande värdepapper” (Tillgångar, post 5) eller ”Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.” (Tillgångar, post 2).

6 §³⁴ Tillgångar: Post 5 — Obligationer och andra räntebärande värdepapper. Denna post skall omfatta sådana omsättningsbara obligationer och andra räntebärande värdepapper (inklusive nollkupongs- och diskonteringsinstrument) som emitterats av kreditinstitut, andra företag eller offentliga organ.

Undantag:

³² BRD art. 15.

³³ BRD art. 16.

³⁴ BRD art. 17.

sådana obligationer och andra räntebärande värdepapper som är belåningsbara i centralbanken och i övrigt uppfyller förutsättningarna för att redovisas under "Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m." (Tillgångar, post 2).

Allmänna råd

Bestämmelser om uppdelning av denna post i delposterna "Emitterade av offentliga organ" och "Emitterade av andra låntagare" finns i 5 kap. 2 §.

Vid gränsdragningen mellan räntebärande värdepapper i post 5 och utlåning i posterna 3 och 4 är det primära kriteriet om institutets fordran är omsättnings- eller överlåtbar. Enkla skuldebrev redovisas under någon av utlåningsposterna.

7 §³⁵ Tillgångar: Post 6 — Aktier och andelar (som inte ingår i post 7 eller 8). Här redovisas innehav av aktier och andelar samt teckningsrätter och delrätter på aktier.

Undantag:

aktier och andelar i intresseföretag eller koncernföretag, som skall redovisas under tillgångspost 7 respektive 8.

Allmänna råd

Exempel på andelar är andel i en bostadsrättsförening (bostadsrätt) och andel i en värdepappersfond.

Andra aktieoptioner än teckningsrätter och delrätter redovisas inte under denna post. Se även 13 och 18 §§.

8 §³⁶ Tillgångar: Post 7 — Aktier och andelar i intresseföretag. Här redovisas innehav av aktier och andelar i intresseföretag samt teckningsrätter och delrätter på aktier i intresseföretag (jfr 1 kap. 5 § ÅRL).

9 §³⁷ Tillgångar: Post 8 — Aktier och andelar i koncernföretag. Här redovisas innehav av aktier och andelar i koncernföretag samt teckningsrätter och delrätter på aktier i koncernföretag (jfr 1 kap. 4 § ÅRL).

9 a § Tillgångar Post 8A – Tillgångar i försäkringsrörelsen. Enligt 7 kap. 3 § allmänna råd bör försäkringsföretag i vissa fall konsolideras på ett förenklat sätt. I dessa fall bör posten delas in i följande delposter:

- a) Placeringstillgångar,
- b) Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk, och
- c) Övriga fordringar och tillgångar.

"Placeringstillgångar" motsvarar posten C enligt uppställningsformen för balansräkningen i bilaga 2 till ÅRFL. "Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk" motsvarar posten D i samma lag. Delposten "Övriga fordringar och tillgångar" omfattar övriga tillgångsposter enligt uppställningsformen för balansräkningen i bilaga 2 till ÅRFL.

10 §³⁸ Tillgångar: Post 9 — Immateriella anläggningstillgångar. Denna post skall omfatta:

³⁵ BRD art. 4.

³⁶ BRD art. 4.

³⁷ BRD art. 4.

1. balanserade utgifter för forsknings- och utvecklingsarbeten och liknande,
2. koncessioner, patent, licenser, varumärken samt liknande rättigheter och tillgångar,
3. hyresrätter och liknande rättigheter,
4. goodwill, samt
5. förskott avseende immateriella anläggningstillgångar.

Allmänna råd

Vad som får redovisas som immateriell anläggningstillgång och vad som är goodwill anges i 4 kap. 1 § ÅRKL (jfr 4 kap. 2 § ÅRL).

11 §³⁹ Tillgångar: Post 10 — Materiella tillgångar. Denna post skall omfatta:

1. byggnader och mark,
2. maskiner och tekniska anläggningar,
3. inventarier, verktyg och installationer,
4. pågående nyanläggningar, samt
5. förskott avseende materiella anläggningstillgångar.

Byggnader och mark omfattar:

1. byggnader och mark,
2. byggnader under uppförande, samt
3. erlagd handpenning avseende byggnader och mark.

Posten omfattar såväl sådana fastigheter som institutet övertagit för att skydda en fordran som fastigheter där den egna verksamheten bedrivs.

Vid redovisning av leasing enligt reglerna för operationell leasing redovisar lease-givaren samtliga leasingobjekt som utgör anläggningstillgångar under ”Materiella tillgångar”. Av- och nedskrivning av leasingobjekt redovisas under ”Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar” (Resultaträkningen, post 10). Förskott till leverantörer för leasingobjekt redovisas som materiella tillgångar, och förskottsbeloppen anges i not. Se även 2 kap. 12 § allmänna råd om redovisning av leasingavtal.

12 § Tillgångar: Post 11 — Tecknat ej inbetalt kapital. Här redovisas fordringar avseende ännu inte fullgjorda betalningar för tecknade aktier eller andelar.

Innan ett nyemissionsbeslut har registrerats, redovisas motsvarande belopp på skuldsidan under posten ”Övriga skulder” (Skulder och eget kapital, post 4). Efter registrering flyttas beloppet till ”Aktiekapital / Grundfond / Insatskapital” (Skulder och eget kapital, post 9).

Allmänna råd

Denna post omfattar bl.a. fordringar vid nyemission av aktier. När nyemissionsbeslutet registreras, flyttas motsvarande belopp på skuldsidan till posten ”Aktiekapital” enligt bestämmelserna i 4 kap. 12 § sista stycket aktiebolagslagen (1975:1385).

³⁸ BRD art. 4.

³⁹ BRD art. 4.

13 § Tillgångar: Post 12 — Övriga tillgångar. Här redovisas:

1. sådana optioner, terminer, swappar och liknande finansiella instrument som har ett positivt bokfört värde,
 2. fordringar som inte uppkommit genom banktransaktioner, t.ex. aviserade men obetalda leasinghyror, fondlikvidfordringar och förfallna räntefordringar, samt
 3. andra tillgångar som inte lämpligen kan placeras under någon annan post.
- Sådana derivatinstrument som är relaterade till institutets egna aktier redovisas enligt 4 kap. 11 § och inte över fritt eget kapital enligt 5 kap. 1 § ÅRKL (jfr 5 kap. 14 § andra stycket ÅRL).

Allmänna råd

Begreppet finansiella instrument omfattar rättigheter och förpliktelser avsedda för handel på värdepappersmarknaden (jfr 1 kap. 1 § lagen [1991:980] om handel med finansiella instrument) samt partsspecifika avtal som t.ex. swappar.

Instrument av samma slag, men med negativt bokfört värde, redovisas under ”Övriga skulder” enligt 18 §.

Bestämmelserna innebär att aktierelaterade och ränterelaterade derivatinstrument inte redovisas tillsammans med motsvarande underliggande instrument utan under ”Övriga tillgångar” eller ”Övriga skulder”. Teckningsrätter (teckningsoptioner) och delrätter redovisas dock under ”Aktier och andelar” enligt 7–9 §§.

Under denna post redovisas även upplupna ränteintäkter på sådana swappar som säkringsredovisas med anskaffningsvärdering.

14 §⁴⁰ Tillgångar: Post 13 — Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter. Här redovisas sådana utgifter som bokförts under räkenskapsperioden men som utgör kostnader för perioder efter balansdagen samt sådana intäkter som bokförts under räkenskapsperioden men som utgör inkomster efter balansdagen.

Här redovisas även upplupen ränta på utlåning samt upplupen kupongränta på räntebärande värdepapper.

Skulder, avsättningar och eget kapital

15 §⁴¹ Skulder, avsättningar och eget kapital: Post 1 — Skulder till kreditinstitut. Skulder till kreditinstitut omfattar skulder till kreditinstitut och centralbanker. Med kreditinstitut avses även utländska institut av motsvarande slag, inklusive internationella bankinrättningar.

Undantag:

1. obligationer eller andra värdepapper som redovisas under ”Emitterade värdepapper m.m.” (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 3), samt
2. skulder som redovisas under ”Efterställda skulder” (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 7).

⁴⁰ BRD art. 1.1, jfr med det fjärde direktivet (78/660/EEG) art. 18.

⁴¹ BRD art. 18.

Allmänna råd

Begreppet kreditinstitut definieras i 1 kap. 1 §. Skulder till centralbanker och kreditinstitut innefattar clearingskulder till sådana institut, och dessa redovisas alltså under denna post.

Vid en äkta återköpstransaktion redovisar överförande part enligt 2 kap. 9 § andra stycket den mottagna köpeskillingen som en skuld till mottagande part. Om mottagande part är ett kreditinstitut eller en centralbank bör skulden redovisas under denna post. I övriga fall redovisas skulden under "In- och upplåning från allmänheten" (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 2).

En skuld till följd av att långgivaren har tagit emot kontantsäkerhet vid värdepapperslån bör redovisas under denna post i de fall låntagaren är ett kreditinstitut eller en centralbank. I övriga fall redovisas skulden under "In- och upplåning från allmänheten" (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 2).

16 §⁴² Skulder, avsättningar och eget kapital: Post 2 — In- och upplåning från allmänheten. Här redovisas all in- och upplåning från allmänheten, dvs. från andra än kreditinstitut och centralbanker. Här redovisas även in- och upplåning från Riksgäldskontoret.

Undantag:

1. upplåning i form av obligationer eller andra värdepapper som redovisas under "Emitterade värdepapper m.m." (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 3), samt
2. skulder som skall tas upp under "Efterställda skulder" (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 7).

Under delpost 2.a, "Inlåning", redovisas insatta sparmedel i bank.

17 §⁴³ Skulder, avsättningar och eget kapital: Post 3 — Emitterade värdepapper m.m. Här redovisas obligationer och andra skulder för vilka omsättningsbara värdepapper har emitterats, t.ex. bankcertifikat och skulder enligt egna acceptor eller egna växlar.

Endast sådana växlar som ett kreditinstitut ställt ut för egen upplåning och som institutet svarar för i första hand (som trassat) skall räknas som egna acceptor.

Undantag:

skulder som redovisas under "Efterställda skulder" (Skulder, avsättningar och eget kapital, post 7).

Under delpost 3.b, "Övriga", redovisas skulder enligt egna acceptor eller egna växlar samt liknande värdepapper.

Återköpta egna skuldebrev skall räknas av från den utestående skulden.

Allmänna råd

Vid gränsdragningen mellan emitterade värdepapper i post 3 och skulder i posterna 1 och 2 är det primära kriteriet om fordran på institutet ur borgenärens synvinkel är omsättnings- eller överlåtbar. Utgivna löpande

⁴² BRD art. 19.

⁴³ BRD art. 20.

skuldebrev bör därför redovisas under denna post, medan enkla skuldebrev redovisas under ”Skulder till kreditinstitut” (post 1) eller ”In- och upplåning från allmänheten” (post 2).

17 a § Skulder, avsättningar och eget kapital: Post 3A. – Skulder i försäkringsrörelsen. Enligt 7 kap. 3 § allmänna råd bör försäkringsföretag i vissa fall konsolideras på ett förenklat sätt. I dessa fall bör posten delas in i följande delposter:

- a) Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring),
- b) Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring), och
- c) Övriga avsättningar och skulder.

”Försäkringstekniska avsättningar” motsvarar posten DD enligt uppställningsformen för balansräkningen i bilaga 2 till ÅRFL. ”Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk” motsvarar posten EE i samma lag.

Delposten ”Övriga avsättningar och skulder” omfattar övriga poster under rubriken ”Eget kapital, avsättningar och skulder” enligt uppställningsformen för balansräkningen i ÅRFL.

18 § Skulder, avsättningar och eget kapital: Post 4 — Övriga skulder. Posten ”Övriga skulder” omfattar:

1. sådana optioner, terminer, swappar och liknande finansiella instrument som har ett negativt bokfört värde,
2. skulder som inte har uppkommit genom banktransaktioner, t.ex. egna skatte-skulder, leverantörsskulder och fondlikvidskulder, samt
3. andra skulder som inte lämpligen kan placeras under någon annan post.

Sådana derivatinstrument som är relaterade till institutets egna aktier samt negativa positioner i institutets egna aktier redovisas enligt 4 kap. 11 § i dessa föreskrifter och inte över fritt eget kapital enligt 5 kap. 1 § ÅRKL (jfr 5 kap. 14 § andra stycket ÅRL).

Allmänna råd

Begreppet finansiella instrument omfattar rättigheter och förpliktelser avsedda för handel på värdepappersmarknaden (jfr 1 kap. 1 § lagen [1991:980] om handel med finansiella instrument) samt partsspecifika avtal som t.ex. swappar.

Instrument av samma slag, men med positivt bokfört värde, redovisas under ”Övriga tillgångar” enligt 13 §.

Bestämmelserna innebär att aktierelaterade och ränterelaterade derivatinstrument inte redovisas tillsammans med motsvarande underliggande instrument utan under ”Övriga tillgångar” eller ”Övriga skulder”.

Under denna post redovisas även upplupna räntekostnader på sådana swappar som säkringsredovisas med anskaffningsvärdering.

19 §⁴⁴ Skulder, avsättningar och eget kapital: Post 5 — Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter. Här redovisas inkomster som bokförts under räkenskapsperioden men som utgör intäkter för perioder efter balansdagen samt kostnader som avser räkenskapsåret men som innebär utgifter först efter balansdagen.

Här redovisas även upplupen ränta på in- och upplåning samt upplupen kupongränta på finansiella skulder.

20 § Skulder, avsättningar och eget kapital: Post 6 — Avsättningar. Här redovisas det som avses i 4 kap. 1 § ÅRKL (jfr 4 kap. 16 § ÅRL).

21 §⁴⁵ Skulder, avsättningar och eget kapital: Post 7 — Efterställda skulder. Under denna post skall sådana skulder redovisas som, vare sig de representeras av värdepapper eller inte, i händelse av likvidation eller konkurs enligt avtal skall återbetalas först efter det att övriga borgenärer tillgodosetts.

22 § Skulder, avsättningar och eget kapital: Post 8 — Obeskattade reserver. Här redovisas ackumulerade överavskrivningar, ersättningsfonder, periodiseringsfonder, skatteutjämningsreserver, uppskovsbelopp och andra obeskattade reserver.

I koncernbalansräkningen delas obeskattade reserver upp i en latent skatteskuld, som redovisas under post 6.b, ”Avsättningar för skatter”, och i en bunden kapitaldel, som redovisas under post 12.d, ”Övriga fonder”.

23 §⁴⁶ Skulder, avsättningar och eget kapital: Post 9 — Aktiekapital / Grundfond / Insatskapital. Här redovisas sådant kapital som enligt institutets associationsform skall räknas som eget kapital och som är tecknat av aktieägare eller andra andelsinnehavare.

I bankaktiebolag och aktiebolag betecknas posten "Aktiekapital", i sparbanker "Grundfond" och i medlemsbanker "Insatskapital".

24 § Skulder, avsättningar och eget kapital: Post 10 — Överkursfond. Här redovisas överkurs vid emission av aktier.

25 § Skulder, avsättningar och eget kapital: Post 11 — Uppskrivningsfond. Här redovisas en uppskrivningsfond enligt bestämmelserna i 4 kap. 1–2 §§ ÅRKL.

26 § Skulder, avsättningar och eget kapital: Post 12 — Andra fonder. Delpost 12.c, ”Garantifond”, avser en sådan fond som anges i 5 kap. 1 § sparbankslagen (1987:619).

27 § Skulder, avsättningar och eget kapital: Post 13 — Balanserad vinst eller förlust. Här redovisas balanserad vinst eller ansamlad förlust.

Om institutet förvärvar egna aktier, skall fritt eget kapital minskas med utgiften för förvärvet enligt vad som följer av 5 kap. 1 § ÅRKL (jfr 5 kap. 14 § andra stycket ÅRL). Vid överlåtelse av egna aktier, å andra sidan, skall fritt eget kapital ökas med inkomsten av överlåtelsen.

Vid tillämpning av 4 kap. 6 och 7 §§ ÅRKL om värdering av överlåtbara värdepapper över anskaffningsvärdet skall institutet göra avsättningar till och

⁴⁴ BRD art. 11, jfr med fjärde direktivet art. 21.

⁴⁵ BRD art. 21.

⁴⁶ BRD art. 22.

nedsättningar av en fond för orealiserade vinster genom att flytta belopp inom eget kapital som en justering av posten ”Balanserad vinst eller förlust”. Sådana av- och nedsättningar skall således inte gå över resultaträkningen.

Andra stycket tillämpas på samma sätt vid avsättningar till och nedsättningar av en kapitalandelsfond enligt 7 kap. 2 § ÅRKL.

Avsättningar till en fond för orealiserade vinster skall redovisas efter skatt.

Allmänna råd

Vid tillämpning av 4 kap. 6 § ÅRKL om värdering till verkligt värde som överstiger anskaffningsvärdet redovisas orealiserade vinster i resultaträkningen, och de ingår således i periodens resultat. Dessa orealiserade vinster redovisas i en särskild fond inom eget kapital enligt 4 kap. 7 § ÅRKL genom att belopp flyttas från periodens resultat till fonden för orealiserade vinster i balansräkningen. För att periodens resultat skall överensstämma mellan balans- och resultaträkningarna justeras posten ”Balanserad vinst eller förlust”.

Orealiserade vinster som på detta sätt sätts av till en fond för orealiserade vinster kan fastställas post för post eller, om det är förenligt med god redovisningssed, kollektivt. Värdering till verkligt värde förutsätter dock att de berörda marknadernas likviditet gör det möjligt att beräkna värdet med god säkerhet enligt 4 kap. allmänna råd om värdering av finansiella poster till verkligt värde. Den orealiserade vinsten kan alltså beräknas gemensamt för avistainnehav och derivat inom samma tillgångsslag. Den orealiserade vinsten för aktier och aktierelaterade instrument beräknas således skilt från den orealiserade vinsten för räntebärande värdepapper och ränterelaterade instrument.

28 § Skulder, avsättningar och eget kapital: Post 14 — Årets resultat. Här redovisas nettovinst eller nettoförlust för räkenskapsåret.

Poster inom linjen

29 § Poster inom linjen: Post 1 — Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser, varje slag för sig (”För egna skulder ställda säkerheter”). Här redovisas säkerheter som institutet ställt för egna skulder.

30 § Poster inom linjen: Post 2 — Övriga ställda panter och jämförliga säkerheter, varje slag för sig (”Övriga ställda säkerheter”). Här redovisas säkerheter som institutet ställt för annat än egna skulder, t.ex. för tredje man eller för egna ansvarsförbindelser.

31 §⁴⁷ Poster inom linjen: Post 3 — Ansvarsförbindelser. Här redovisas sådana transaktioner som innebär att ett institut har ställt garanti för tredje mans förpliktelser.

Delpost 3.b, ”Garantier”, omfattar alla ingångna garantiförpliktelser, bl.a. borgensförbindelser och oåterkalleliga rembursar.

⁴⁷ BRD art. 24.

32 §⁴⁸ Poster inom linjen: Post 4 — Åtaganden. Här redovisas sådana oåterkalleliga åtaganden som innebär risktagande.

Delpost 4.a, ”Åtaganden till följd av återköpstransaktioner”. Här redovisas sådana åtaganden som ingåtts i samband med oäkta återköpstransaktioner. Överförande part skall ta upp lösenpriset för den säljoption som ställts ut i transaktionen.

Delpost 4.b, ”Andra åtaganden”. Här redovisas bl.a. sådana oåterkalleliga åtaganden som är en följd av vidareutlåning av inlånade värdepapper.

⁴⁸ BRD art. 25 och 12.5.

*Bilaga 2***Resultaträkningens poster**

1 § Posterna i 2–22 §§ avser uppställningsformen för resultaträkningen enligt bilaga 2 till ÅRKL.

Resultaträkningen

2 §⁴⁹ Post 1 — Ränteintäkter. Här redovisas intäkter från sådana tillgångar som tas upp under Tillgångar, posterna 1–5 i balansräkningen ("Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker", "Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.", "Utlåning till kreditinstitut", "Utlåning till allmänheten" eller "Obligationer och andra räntebärande värdepapper").

Ränta på räntebärande värdepapper och lånefordringar skall periodiseras enligt 4 kap. 12 §.

Här redovisas även intäkter i form av periodiserad mellanskillnad mellan avistakurs och terminkurs då avistaposter säkrats genom terminkontrakt. Mottagande part i en äkta återköpstransaktion skall på motsvarande sätt ta upp den periodiserade mellanskillnaden mellan köpeskillingen i avistaledet och terminsledet. Periodiseringen skall ske enligt bestämmelserna i 4 kap. 12 §.

Här redovisas också intäkter i form av sådana ränteliknande provisioner som beräknas på tidsbasis eller på basis av storleken på en fordran.

Allmänna råd

Terminspremier bör periodiseras enligt beskrivningen i Bokföringsnämndens rekommendation R7, punkt 16.

Här redovisas även ränteintäkter och räntekostnader på sådana ränteswappar som skyddar räntebärande tillgångar vid säkringsredovisning.

3 § Post 2 — Leasingintäkter. Här redovisas leasingintäkter brutto, dvs. före avskrivningar enligt plan.

4 §⁵⁰ Post 3 — Räntekostnader. Här redovisas kostnader för sådana skulder som tas upp under Skulder, avsättningar och eget kapital, posterna 1, 2, 3 eller 7 ("Skulder till kreditinstitut", "In- och upplåning från allmänheten", "Emitterade värdepapper m.m." eller "Efterställda skulder").

Ränta för skulder skall periodiseras enligt 4 kap. 13 §. Avgifter för den statliga insättningsgarantin redovisas också under denna post.

Här redovisas även kostnader i form av periodiserad mellanskillnad mellan avistakurs och terminkurs då avistaposter säkrats genom terminkontrakt. Överförande part i en äkta återköpstransaktion redovisar på motsvarande sätt den periodiserade mellanskillnaden mellan köpeskillingen i avistaledet och terminsledet. Periodiseringen skall ske enligt bestämmelserna i 4 kap. 13 §.

⁴⁹ BRD art. 29.

⁵⁰ BRD art. 29.

Här redovisas också kostnader i form av ränteliknande provisioner som beräknas på tidsbasis eller på basis av en skulds storlek. Provision som debiteras i samband med uttag på inlåningsräkning är en korrigerig av avtalad ränta som skall minska institutets räntekostnader.

Allmänna råd

Här redovisas även räntekostnader och ränteintäkter på sådana ränteswappar som skyddar räntebärande skulder vid säkringsredovisning.

5 §⁵¹ Post 4 — Erhållna utdelningar. Här redovisas all utdelning från aktier och andelar, inklusive utdelning från intresseföretag och koncernföretag.

6 §⁵² Post 5 — Provisionsintäkter. Här redovisas intäkter för lämnade tjänster, i den mån de inte är att betrakta som ränta, se 2 §.

Värdepappersbolag får redovisa provisionsintäkter respektive provisionskostnader överst i uppställningsformen för resultaträkningen.

Allmänna råd

Exempel på provisioner är:

- provisioner som kan hänföras till garantigivning, till låneförvaltning för andra långivares räkning och till värdepapperstransaktioner för tredje mans räkning,
- provisioner och andra avgifter samt intäkter som kan hänföras till betalningstransaktioner, clearingtransaktioner, kontoadministration samt förvaring och förvaltning av värdepapper,
- provisioner som kan hänföras till transaktioner i utländsk valuta samt till försäljning och köp av mynt och ädla metaller för tredje mans räkning, samt
- provisioner för mäklartjänster i samband med inlånings-, försäkrings- och låneavtal.

7 §⁵³ Post 6 — Provisionskostnader. Här redovisas kostnader för mottagna tjänster, i den mån de inte är att betrakta som ränta, se 4 §.

Allmänna råd

För exempel på provisioner och placering av provisionskostnader i värdepappersbolags resultaträkning, se 6 § allmänna råd.

8 §⁵⁴ Post 7 — Nettoresultat av finansiella transaktioner. Här redovisas:

1. nettovinster eller nettoförluster av handel med värdepapper som innehas som omsättningstillgångar samt andra redovisade värdeförändringar på värdepapper som innehas som omsättningstillgångar,
2. nettovinster eller nettoförluster av handel med andra finansiella instrument (inklusive ädla metaller) som utgör omsättningstillgångar samt andra redovisade värdeförändringar på finansiella instrument (inklusive ädla metaller) som utgör omsättningstillgångar, samt

⁵¹ BRD art. 30.

⁵² BRD art. 2.4 och 31.

⁵³ BRD art. 31.

⁵⁴ BRD art. 32.

3. nettovinster eller nettoförluster av valutatransaktioner samt andra redovisade värdeförändringar av tillgångar och skulder i utländsk valuta i den mån de kan hänföras till valutakursförändringar.

Här skall inte tas upp sådana värdeförändringar som enligt 2 och 4 §§ skall redovisas som ränta.

Allmänna råd

Begreppet finansiella instrument omfattar rättigheter och förpliktelser avsedda för handel på värdepappersmarknaden (jfr 1 kap. 1 § lagen [1991:980] om handel med finansiella instrument), partsspecifika avtal som t.ex. swappar samt råvaruanknutna finansiella instrument som t.ex. elderivat.

Som finansiella instrument redovisas sådana råvaruanknutna kontrakt som ger endera parten rättighet att reglera åtagandet med kontanter eller i något annat finansiellt instrument, med undantag av kontrakt som

- a) avser att täcka företagets behov av råvaror för försäljning eller egen förbrukning,
- b) utformats för detta syfte när kontraktet tecknades, samt
- c) förväntas bli reglerat genom leverans av den underliggande råvaran.

När resultatet av återköp av egna räntebärande värdepapper tas direkt till resultatet, bör det redovisas under denna post.

9 § Post 8 — Övriga rörelseintäkter. Här redovisas sådana rörelseintäkter som inte lämpligen kan tas upp under någon annan post, t.ex. preskriberade medel, intäkter från egna fastigheter, driftsnetto från övertagna fastigheter samt realisationsvinst vid avyttring av värdepapper som är klassificerade som anläggningstillgångar.

10 §⁵⁵ Post 9 — Allmänna administrationskostnader. Här redovisas:

- personalkostnader, inklusive löner och arvoden, bonus och provisioner, pensionskostnader och andra sociala kostnader, samt
- övriga administrationskostnader.

Som pensionskostnader redovisas bruttokostnaden för pensionsförpliktelser, exklusive ATP-avgifter och premier för tjänstegrupplivförsäkring. Här redovisas även avkastningsskatt. Som bruttokostnad redovisas summan av kalkylmässiga kostnader enligt en försäkringsteknisk beräkning samt kostnader för pensionspremier.

Kalkylmässiga pensionskostnader omfattar trygganden som sker

- a) i en pensionsstiftelse,
- b) genom avsättning i balansräkningen, samt
- c) genom någon annan skuldföring i balansräkningen.

Angående a: Då trygganden sker i en pensionsstiftelse, beräknas de kalkylmässiga pensionskostnaderna av Bankanställdas Pensionstjänst (BPT), Sparinstitutens Pensionskassa (SPK) eller någon annan. De kalkylmässiga pensionspremierna skall vara beräknade som om premierna faktiskt skulle ha betalats för pensionsförpliktelserna och inkludera löneskatt på de kalkylmässiga kostnaderna.

⁵⁵ BRD art. 27.

Angående b: Då trygganden av pensionsförpliktelserna sker genom skuldföring i balansräkningen skall som kalkylmässig pensionskostnad redovisas under året utbetalda pensioner samt förändringen av kapitalvärdena vid utgången av redovisningsperioden i förhållande till ingången av perioden. Även avkastningsskatt samt löneskatt på kalkylmässiga kostnader och löneskatt på nettobetalda premier skall inkluderas.

En minskning av kapitalvärdet som beror på att enskilda pensionsförpliktelser helt eller delvis har upphört skall inte reducera pensionskostnaden enligt denna beräkning utan redovisas som intäkt under bokslutsdispositioner.

Kostnaden för pensionspremier omfattar definitiva premier till försäkringsföretag enligt en försäkringsteknisk beräkning. Företag som är anslutna till SPP eller SPK skall redovisa bruttopremien respektive den definitiva premien som pensionskostnad, medan en mottagen rabatt skall redovisas som intäkt under bokslutsdispositioner.

Som kostnad för pensionspremier för en pensionsförpliktelse som täckts genom köp av en engångsförsäkring skall redovisas det värde som kommit fram vid en försäkringsteknisk beräkning. En eventuell rabatt skall redovisas som intäkt under bokslutsdispositioner.

Som betalda pensionspremier skall även sådana premier redovisas som betalas löpande till försäkringsbolag för tilläggspensioner som inte är skattemässigt avdragsgilla, t.ex. kapitalförsäkringar, samt premier till FPG eller någon annan då pensionsåtaganden säkerställts.

Allmänna råd

Övriga administrationskostnader omfattar bl.a. hyres-, revisions-, utbildnings-, ADB-, telekommunikations-, rese- och representationskostnader samt kassadifferenser.

11 §⁵⁶ Post 10 — Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar. Här redovisas avskrivningar och nedskrivningar av sådana anläggningstillgångar som tas upp under posterna ”Immateriella anläggningstillgångar” (Tillgångar, post 9) eller ”Materiella tillgångar” (Tillgångar, post 10).

12 § Post 11 — Övriga rörelsekostnader. Här redovisas sådana rörelsekostnader som inte lämpligen kan tas upp under någon annan post.

Allmänna råd

Kostnader som kan redovisas här är t.ex. marknadsföringskostnader och försäkringskostnader.

13 §⁵⁷ Post 12 — Kreditförluster, netto. Här redovisas:

1. kostnader vid nedskrivningar av sådana fordringar som skall tas upp under posterna ”Utlåning till kreditinstitut” (Tillgångar, post 3) eller ”Utlåning till allmänheten” (Tillgångar, post 4) samt nedskrivningar av räntor som balanserats i tidigare årsbokslut,
2. avsättningar för sådana ansvarsförbindelser och åtaganden som tas upp inom linjen,

⁵⁶ BRD art. 27.

⁵⁷ BRD art. 33.

3. intäkter av tidigare nedskrivna fordringar, samt
4. belopp som återförts efter tidigare nedskrivningar eller avsättningar.

Allmänna råd

Nettokostnaden för att infria ställda garantier bör bedömas med hänsyn till värdet av eventuella regressrätter.

14 § Post 12A — Värdeförändring på övertagen egendom. Om ett institut i väsentlig utsträckning har övertagit egendom för att skydda fordringar, skall det lägga till en kompletterande post med beteckningen 12A, ”Värdeförändring på övertagen egendom”, efter posten 12, ”Kreditförluster, netto”, i uppställningsformen för resultaträkningen.

Här redovisas:

1. värdeförändringar på sådan egendom som ett institut övertagit för att skydda fordringar, samt
2. resultat av avyttring av övertagen egendom.

Om innehaven av övertagen egendom är oväsentliga, skall de intäkter och kostnader som anges i andra stycket istället redovisas som ”Övriga rörelseintäkter” respektive ”Övriga rörelsekostnader”.

15 §⁵⁸ Post 13 — Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar. Här redovisas kostnader vid nedskrivning av sådana finansiella anläggningstillgångar som tas upp under ”Obligationer och andra räntebärande värdepapper” (Tillgångar, post 5), ”Aktier och andelar (som inte ingår i post 7 eller 8)” (Tillgångar, post 6), ”Aktier och andelar i intresseföretag” (Tillgångar, post 7) eller ”Aktier och andelar i koncernföretag” (Tillgångar, post 8).

16 §⁵⁹ Post 14 — Återföringar av nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar. Här redovisas belopp som återförts efter tidigare nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar, om nedskrivningen kostnadsförts enligt 15 §.

16 a § Post 14A – Andelar i intressebolags resultat. Här redovisas koncernens andel i resultatet för de intressebolag som redovisas enligt kapitalandelsmetoden. I det ägande bolagets egen årsredovisning skall anskaffningsmetoden användas, och utdelning från intressebolag redovisas i post 4 – ”Erhållna utdelningar”.

16 b § Post 14B – Försäkringsrörelsens resultat. Försäkringsföretag bör konsolideras på ett förenklat sätt i vissa fall enligt 7 kap. 3 § allmänna råd. Denna post omfattar försäkringsföretagets resultaträkning t.o.m. post 8 ”Övriga kostnader” under avsnitt III ”Icke-teknisk redovisning” enligt uppställningsformen för resultaträkningen i ÅRFL. Övriga poster under avsnitt III i resultaträkningen redovisas gemensamt för koncernen

17 § Post 15 — Extraordinära intäkter. Här redovisas det som avses i 3 kap. 2 § ÅRKL (jr 3 kap. 9 § ÅRL).

⁵⁸ BRD art. 34.

⁵⁹ BRD art. 34.

Allmänna råd

Redovisningsrådets rekommendation Redovisning av extraordinära intäkter och kostnader samt upplysningar för jämförelseändamål (RR 4, fastställd i december 1993) bör tillämpas.

18 § Post 16 — Extraordinära kostnader. Här redovisas det som avses i 3 kap. 2 § ÅRKL (jfr 3 kap. 9 § ÅRL).

Allmänna råd

Se 17 § allmänna råd.

19 § Post 17 — Bokslutsdispositioner. Här redovisas avsättningar till och upplösningar av obeskattade reserver.

I koncernresultaträkningen skall posten inte användas. Den latent skattekostnaden skall redovisas under den skattepost som är tillämplig (post 18 eller 19).

Som avräkning av pensioner redovisas här skillnaden mellan å ena sidan den bruttokostnad för ingångna pensionsförpliktelser som redovisats under allmänna administrationskostnader och å andra sidan den nettokostnad som belastar institutets nettoresultat.

Här redovisas:

- kalkylmässiga pensionskostnader motsvarande den kostnad som redovisats under allmänna administrationskostnader,
- utbetalda pensioner inklusive sådana som täcks genom avsättning eller någon annan skuldföring i balansräkningen (–),
- avkastningsskatt och löneskatt baserad på en skattemässig beräkning (–),
- gottgörelse från någon stiftelse (+),
- återföring från någon skuldförd post i balansräkningen (+),
- återbetalning av premier som betalats tidigare till försäkringsbolag för tilläggpensioner som inte är skattemässigt avdragsgilla (+),
- avsättningar till stiftelse (–) samt
- avsättningar eller någon annan skuldföring i balansräkningen (–).

20 § Post 18 — Skatt på årets resultat. Här redovisas vad som i enlighet med god redovisningssed anses vara skatt på årets resultat.

21 § Post 19 — Övriga skatter. Här redovisas vad som i enlighet med god redovisningssed anses vara andra skatter än skatt på årets resultat.

Allmänna råd

Enligt Föreningen Auktoriserade Revisorers uttalande nummer 20, Fastighetsskatt, särskild löneskatt och avkastningsskatt på pensionsmedel, bör de angivna skatterna redovisas bland rörelsens kostnader och inte som skattekostnad.

Under posten ”Övriga skatter” bör endast redovisas sådana skattekostnader som inte är relaterade till resultatet, rörelsen eller finansieringen, t.ex. eventuella engångsskatter och förmögenhetsskatter.

22 § Post 20 — Årets resultat. Här redovisas nettovinsten eller nettoförlusten för räkenskapsåret.

*Bilaga 3***Resultaträkningens uppställningsform**

Resultaträkningen bör innehålla de summeringsrader som anges nedan.

Allmänna råd

1. Ränteintäkter
2. Leasingintäkter
3. Räntekostnader
RÄNTENETTO⁶⁰
4. Erhållna utdelningar
5. Provisionsintäkter
6. Provisionskostnader
7. Nettoresultat av finansiella transaktioner
8. Övriga rörelseintäkter
SUMMA RÖRELSEINTÄKTER
9. Allmänna administrationskostnader
10. Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella
anläggningstillgångar
11. Övriga rörelsekostnader
SUMMA KOSTNADER FÖRE KREDITFÖRLUSTER
RESULTAT FÖRE KREDITFÖRLUSTER
12. Kreditförluster netto
- 12A. Värdeförändring på övertagen egendom
13. Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar
14. Återföringar av nedskrivningar av finansiella
anläggningstillgångar
- 14A. Andelar i intresseföretags resultat⁶¹
RÖELSERESULTAT⁶²
15. Extraordinära intäkter
16. Extraordinära kostnader
17. Bokslutsdispositioner
18. Skatt på årets resultat
19. Övriga skatter
ÅRETS RESULTAT

Värdepappersbolag kan redovisa provisionsintäkter och provisionskostnader före ränteintäkter.

⁶⁰ Enligt 5 kap. 28 § skall upplysningar lämnas om räntenetto. Endast sådana företag som inte redovisar leasing enligt reglerna för operationell leasing kan redovisa räntenettet i resultaträkningen genom den angivna delsummeringsraden.

⁶¹ Enligt bilaga 2: Resultaträkningens poster 16 a § tas här upp koncernens andel i resultatet för de intressebolag som redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

⁶² Se även 7 kap. 3 § allmänna råd om konsolidering av försäkringsföretag i vissa fall.

INNEHÅLL

1 kap. Tillämpningsområde	1
2 kap. Allmänna bestämmelser om årsredovisning	2
Affärsdagsredovisning	2
Nettoredovisning	3
Pantförskriven egendom	4
Konsortielån	4
Förvaltade medel	4
Övertagen egendom	4
Repor och andra återköpstransaktioner	5
Värdepapperslån	6
Blankning	6
Vissa sammansatta instrument	6
<i>Värdepapperisering</i>	7
<i>Byte av redovisningsprincip</i>	7
<i>Redovisning av leasingavtal</i>	7
3 kap. Balansräkning och resultaträkning	8
4 kap. Värderingsregler	8
Inledning	8
<i>Definition av lånefordran</i>	8
<i>Klassificering som anläggningstillgångar eller omsättningstillgångar</i>	8
<i>Värdering av finansiella poster till verkligt värde</i>	9
<i>Att bestämma verkligt värde för tillgångar och skulder</i>	10
Verkligt värde på övertagna fastigheter	11
Värdering av lånefordringar som utgör anläggningstillgångar	12
Definition av osäkra lånefordringar	12
Värdering av osäkra lånefordringar	13
Omstrukturering av lånefordringar	16
Omklassificering av en osäker lånefordran till en normal fordran	17
Transfereringsrisk	17
Nedskrivning av leasingobjekt	18
Redovisning av ränta för osäkra lånefordringar	18
Gruppvis värdering av fordringar med likartad kreditrisk	18
Värdering av derivat	19
<i>Säkringsredovisning</i>	19
Periodisering av ränta	21
Utländsk valuta	23
Pensionsåtaganden	23
5 kap. Tilläggsupplysningar	24
<i>Balansräkningen</i>	
Belåningsbara statskultförbindelser m.m.	24
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	24
Klassificering av värdepapper	25
Upplýsningar om värdepapper	25
Löptidsinformation	25
Innehav i kreditinstitut	26
Leasingaffärer	26
Byggnader och mark i den egna verksamheten	26
Uppdelning av lånefordringar på kategorier av låntagare	26
Uppdelning av lånefordringar på geografiska områden	27

Omstrukturerade lånefordringar samt omklassificerade osäkra lånefordringar	28
Transfereringsrisk	28
Övertagen egendom	29
Övertagen egendom som utgörs av fastigheter	29
Undantag från plikten att upplysa om övertagna fastigheter	31
Poster inom linjen	31
Medel som förvaltas i eget namn men för tredje mans räkning	32
Pensionsförpliktelser	32
<i>Obeskattade reserver</i>	33
Fond för orealiserade vinster	33
Upplysningar om verkligt värde	33
Upplysningar om bokförda över- och undervärden	35
Information om finansiella poster	35
Derivatinstrument	36
Efterställda tillgångar	38
<i>Resultaträkningen</i>	
Räntor	38
Leasing	39
Erhållna utdelningar	39
Provisioner	39
Nettoresultat av finansiella transaktioner	40
Pensionskostnader	41
Kreditförluster, netto	41
Värdeförändring på övertagen egendom	42
Fastigheter som övertagits som skydd för fordran	42
Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar	42
Intäkternas geografiska fördelning	42
Information för rörelsegränar	43
Kostnader för efterställda skulder	44
Övriga upplysningar	44
Förvaltnings- och förmedlingstjänster	45
Upplysningar om finansiella risker och andra risker	45
Marknadsrisk	46
Kreditrisk	48
Värdepapperisering m.m.	49
Utländsk valuta	50
Tillämpade värderings- och redovisningsprinciper	50
<i>Lånefordringar klassificerade som anläggningstillgångar</i>	50
<i>Lån till ledande befattningshavare</i>	51
Föreskriftsenlighet	52
6 kap. Förvaltningsberättelse m.m.	52
Förvaltningsberättelse	52
<i>Övervärden i fondförsäkringsrörelse</i>	52
Kapitaltäckningsanalys	53
7 kap. Koncernredovisning	54
<i>Omräkningsmetoder</i>	54
<i>Undantag från koncernredovisning vid hinder för inflytande</i>	54
<i>Redovisningsrådets koncernredovisningsrekommendation</i>	55
<i>Fond för orealiserade vinster i koncernredovisningen</i>	55
Undantag från koncernredovisningen vid tillfälliga innehav	55
Undantag från full konsolidering vid avvikande verksamhet	56
<i>Förenklad konsolidering av försäkringsföretag i vissa fall</i>	56

8 kap. Delårsrapport	57
Grundläggande regler	57
Särskilda värderingsregler	57
Balans- och resultaträkningar	58
Särskilda upplysningsregler	59
Insändande av delårsrapport	59
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	60
Bilaga 1 Balansräkningens poster	61
Tillgångar	61
Skulder, avsättningar och eget kapital	65
Poster inom linjen	69
Bilaga 2 Resultaträkningens poster	71
Bilaga 3 Resultaträkningens uppställningsform	77